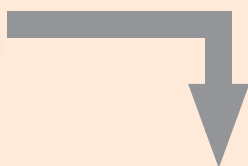

Llobregós informatiu

NÚM. 57 - FEBRER - MARÇ 2013

De tot i més

3 Editorial

5 Noticiari

12 De la Vall

20 Comprimits de salut

21 Pedagogia

23 Museu etnogràfic

28 Àlbum de Nadal

35 Agenda

37 Opinions

34 Orfebreria de Sanaüja

38 El ventilador

40 Negre sobre blanc

42 No em feu cas

44 Torà amb aire de nadala

46 Llibre recomanat

47 La nostra cuina

49 Passatemps

50 Esports

54 Foto record

EDITA:

Associació del Patrimoni Artístic
i Cultural de Torà
c/ Convent, s/n
25750 TORÀ - Tel. 649 352 877
correu-e: info@llobregos.info

Subscripcions i publicitat:

Rosa M. Santamaria 973 473 253

CONSELL DE REDACCIÓ:

Antònia Balagué, Ramon Castellà, Ester Closa,
Ramon Fitó, Maria Garganté, Jordi Llauredó,
Maria Morros, Sílvia Peribáñez, Josep Verdés,
Daniel Vidal, Rosa Vila. Coordina: Fermí Manteca

COL·LABORADORS HABITUALS

Roger Besora, Albert Brau, Anna Cantacorps,
Gemma Martínez, Montse Miquel, Antoni Montroig,
Sílvia Porta, Montse Torné, Montse Vives

COL·LABOREN EN AQUEST NÚMERO

Roger Esteve, Carme Santamaria, Xavier Sunyer,
Ramon Verdés, Mercè Vilaplana,

Disseny i maquetació: Fermí Manteca

Correcció lingüística: Marta Bagà i Dani Vidal

Subscripció anual: 13,00 Euros

A l'estranger: consultar preus

Número solt: 2,50 Euros

Dipòsit legal: L -798-2003

Impressió: Impremta Barnola (Guissona)

Tiratge: 700 exemplars

Aquest número està imprès en paper
ecològic, elaborat sense clor

Membre de l'Associació
Catalana de la Premsa
Comarcal

LLOBREGÓS INFORMATIU no és fa responsable ni
subscriu necessàriament les opinions expressades
pels autors dels articles publicats.

www.llobregos.info

nou format

Editorial

Des que va començar la crisi, la gent vivim en l'expectació. Un sistema que ha fet fallida, que tot el que s'havia anat construint durant els últims 50 anys ha entrar en declivi, que s'han trencar els projectes de benestar, que tot trontolla... ens fa obrir els ulls a l'esperança d'un canvi total, "que tot canviï", com ens diu el Roger Besora en el seu article d'avui.

L'expectació s'eleva per la situació que estem vivint a Catalunya; que un procés que semblava adormit en els sentiments més profunds de la ciutadania, ara ha aflorat amb força i molts es desperten amb la realitat d'unes relacions amb Espanya que es van refredant cada vegada més i la separació sembla inevitable i val més que el procés es faci educadament i civilitzada, més propi de la democràcia del segle XXI que amb imposicions per la força del segle XIX i XX. La història canviant dels pobles i de tota la humanitat ens ha d'ensenyar a fer les coses de manera més humana, amistosa i dialogada, que no utilitzant agressions físiques, morals o econòmiques.

Des de la nostra revista continuem presentant la realitat més propera, l'àlbum de fotos de les darreres festes de Nadal, el museu etnogràfic de Castellfolit, de la mà del més xic de la família... I reportatges i articles d'interès, que ens faran conèixer més el nostre entorn i la nostra gent. I si ens coneixem més, podrem aportar al nostre món en crisi, més solidaritat i estimació per les nostres coses: les coses de tots.

Portada: Pont sobre el torrent Bo. Un dels accessos a la Vall del Llobregós ens ve de Calaf per la carretera que travessa la vall de punta a punta, una carretera que ha anat canviant amb els anys: des d'un caminet que antigament vorejava les guixeres i pujava i baixava els desnivells, fins a unes carreteres que també es modernitzen. Veiem a la foto el pont de la carretera vella i al fons el viaducte de la nova variant que creua ràpida pels afores de Castellfolit. Un símbol d'una evolució que ens acosta més a través d'establir-hi nous ponts.

AMB EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

Diputació de Lleida

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCs
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

APACTora.org

COL-LABORA-HI

Enriqueta S.C.P.
perruqueria unisex

C/ Vall, 2 - Tel. 973 47 31 57 -TORÀ (Lleida)

**FLECA
PASTISSERIA**
PERETÓ

Major, 2
Tel. 973 476 018
SANAÜJA

Ctra. de Lleida, 1
Tel. 973 460 458
PONTS

QUEVIURES
«LA FACINA»

M. ROSA TARRUELLA
C/ VALL, 4
TEL. 973 473 006
TORÀ (LLEIDA)

JOSEP ALARCON BERNAL

FONTANERIA, CALEFACCIÓ
I AIRE CONDICIONAT

EL CONFORT
La calefacció de terra amb aigua, irradia el calor d'una forma natural, de baix a dalt, raó per la qual es considera com la «calefacció ideal», permetent un màxim confort i benestar.

C/ Eras, 15 • Tel. 973 47 32 67 • 25750 TORÀ

**CUN
PXP**
BAR - RESTAURANT

"La casa del pa i la coca"

CTRA. DE PONTS S/N - 08281
CASTELLFOLLIT DE RIUBREGÓS
(BCN) TELÈFON 93.8693038

PUBLICITAT

973 473 253

El casal d'avis amb la Marató

Antònia Balagué.- El casal d'avis de Torà va organitzar un bingo per tal de recaptar diners per a la Marató de TV3. A més de disfrutar molt cantant "línia!" i "bingo!", també guanyaven algun regalet. Es va reunir 400 euros que es va enviar a la Marató per a la finalitat d'aquest any: els malalts de càncer.

Xerrada "posa't el xandall"

Ajuntament de Castellfollit de Riubregós.- El passat 27 de novembre es va realitzar una xerrada organitzada per l'Ajuntament, anomenada "Posa't el xandall". La xerrada la va dur a terme des de la Diputació de Barcelona i era centrada en els beneficis de dur una vida activa tant física com mentalment. L'activitat va tenir molt bona acollida i els assistents van aprendre exercicis per fer a casa i van passar una estona ben divertida practicant-los conjuntament.

Música a la llar d'infants de Torà

Carme Santamaria.- La llar d'infants "El Jardí" de Torà va celebrar el mes de novembre santa Cecília, patrona de la música. Durant tota la setmana van treballar els instruments i per arrodonir el tema van passar per la llar pares i exalumnes que tocaven instruments: el Jaume ens va tocar la guitarra, l'Anna ens va cantar, la Maria ens va explicar la història d'un violí, l'Oriol ens va fer ballar amb la bateria, la Xènia va tocar peces al piano i el Genís ens va ensenyar com sona un xilòfon.

Però la sorpresa final va arribar després d'un súperconcert dels nens i nenes de l'escola de música de la Maria Ugarte. El regal va venir de les mans de l'AMPA de la llar d'infants i va ser un super regal: per a tots els nens i nenes un joc de fer música al pati,

fet amb olles, cassoles, paelles i culleres de fusta. L'hem instal·lat al pati i quan sortim fem música... Gràcies pares!

Curs d'informàtica per a adults a Calonge de Segarra

Ajuntament de Calonge de Segarra. - El passat mes de novembre van començar les classes de la tercera edició del curs d'informàtica per a adults. S'han format dos grups, d'entre 9 i 11 alumnes cadascun, distribuïts en classes setmanals: un grup els dilluns i l'altre els dimecres, ambdós de 7 a 9 del vespre al local social de Calonge de Segarra.

El curs, adreçat a adults amb coneixements bàsics o mitjans d'informàtica, enguany s'emmarca en l'innovador projecte "La nostra història", en el qual cada alumne realitzarà un projecte sobre la història de casa seva (genealogia, costums, tradicions, arquitectura...), utilitzant diverses eines informàtiques (Genoom, GDocs, Internet, treball amb imatges, Windows, Diigo o Dropbox, entre d'altres).

Celebració dels 70 anys a Torà

Antònia Balagué. - El dia 3 de novembre vam celebrar la festa dels nascuts a Torà l'any 1942. Era ja la tercera vegada que ho celebràvem. La veritat és que fa molta il·lusió tornar-nos a retrobar tots. El punt de reunió va ser la plaça de la font i després van fer un tomb pel poble sobretot per ensenyar les coses noves als amics que viuen fora. A la 1 del migdia, el rector d'Ivorra, Mn. Fermí, va celebrar-nos una missa per tots nosaltres al santuari de l'Aguda, una celebració amb tota tendresa i amistat.

El dinar i la convivència entre nosaltres ens va transportar a reviu els records de tota la vida. La darrera trobada encara va poder venir la Neus Isanta i ara l'hem trobada a faltar perquè va marxar per sempre; per això vam fer un petit record per ella.

Gimnàstica de manteniment a Calonge de Segarra

Ajuntament de Calonge de Segarra. - Un any més, l'Ajuntament de Calonge de Segarra ha organitzat una nova edició del curs de gimnàstica de manteniment *No et rovellis, fes salut!*.

Una vintena de veïnes del municipi s'han inscrit al curs, que s'ha distribuït en dos grups d'una classe setmanal: els dimarts i els dijous, de 8 a 9 del vespre. El curs, que va començar el passat mes d'octubre, es realitzarà fins al maig del 2013.

Les dones de Torà amb la Marató de TV3

Carme Santamaria.- El diumenge 16 de desembre l'Associació de Dones Toraneses no volia que Torà no demostrés lo solidari que és. Per això va organitzar una xocolatada popular per recollir diners per a la Marató de TV3 que enguany anava destinada als malalts de càncer.

Doncs bé, a les 9 del matí amb una boira espessa i freda vam posar la paradeta amb la xocolata, feta per l'Imma Masana, boníssima i amb un bon tall de coca tot per 2 euros. I per suposat, Torà va demostrar que és solidari i vam poder recollir la quantitat de 600 euros. Vam estar molt contents de poder enviar aquesta quantitat a la Marató. A tothom moltes gràcies... gràcies als vostres donatius el càncer no serà el final de cap vida.

Taller "Gaudim de la vida" a Vicfred

Josep Verdés.- Durant els mesos de novembre i desembre passats es va realitzar a Vicfred el taller anomenat "Gaudim de la vida" i va ser programat pel Consell Consultiu de la Gent Gran de la Segarra, dins

el programa de dinamització comunitària Gent Gran Rural. El taller es va realitzar en cinc sessions, una per setmana (dimarts al matí) d'una durada aproximada d'una hora i mitja. L'activitat va ser totalment gratuïta i s'hi van apuntar 10 veïns del poble.

El curs va anar a càrrec de la dinamitzadora de gent gran M. Mercè Saladrígues i la temàtica del curs va ser el de treballar tots els sentits que un ésser humà té a l'abast per tal de gaudir de la vida: els colors, el seu significat i com ens afecten (la vista); escoltar música per buscar l'harmonia (l'oïda); acaronar-se els peus els uns al altres (el tacte); les olors, el seu significat i com ens afecten (l'olfacte), i els gustos, el seu significat i com ens afecten (el gust).

L'últim dia del taller es va fer un treball en comú que va consistir en fer entre tots una roda gran amb cintes de colors per tal que els recordessin que per damunt de tot s'ha de gaudir de la vida al màxim.

SERVEI DE GASOIL A DOMICILI

**TALLER DE REPARACIONS
DE VEHICLES**

**TALLER AGRÍCOLA
NOGUEROLA**

Ctra. de Torà, s/n
Ardèvol de Pinós

Telèfon:

973 47 35 84

Festa del Pessebre de Sant Guim a Vicfred

Josep Verdés .- El passat 8 de desembre es va celebrar al Local Social de Vicfred el sopar d'arrencada d'una nova edició del pessebre vivent de Sant Guim de la Plana, concretament la 30a.

Els veïns de Vicfred que col·laboren en el pessebre van fer en aquesta ocasió d'amfitrions acollint a les quasi 300 persones vingudes de molts llocs, això sí, totes elles vinculades al pessebre durant aquest ja trenta anys de representacions.

Durant la vetllada es va passar un vídeo resum, hi va haver vàries actuacions musicals i parlaments i tothom, per tant, va gaudir d'un bon sopar i d'una molt bona festa.

Calonge de Segarra amb la selecció catalana de futbol

Ajuntament de Calonge de Segarra.- Un any més, l'Associació de Joves de Kalonge, amb la col·laboració de l'Ajuntament, va organitzar la sortida per anar a veure el tradicional partit amistós de Nadal que disputa la selecció catalana de futbol.

Enguany, Catalunya s'enfrontava amb Nigèria a l'estadi Cornellà-el Prat, el dimecres 2 de gener, partit que va finalitzar amb un empat (1-1). Prop d'una trentena de calongins i calongines es van apuntar a la sortida per veure i animar la selecció.

Pastorets a l'escola d'Ardèvol

Ester Closa.- El passat 20 de desembre els nens i nenes de l'escola d'Ardèvol van fer una representació molt musical i animada dels pastorets.

Amb una combinació de cançons de tota la vida amb d'altres de ben modernes i amb petits fragments de diàlegs entremig, van fer passar al públic una tarda tendra i divertida. En acabat, tots els assistents van poder compartir un berenar amb els petits grans actors!

Taller SANTI
SANAÜJA

Ctra. Guissona, s/n
Tel. 973 47 61 31
Mòbil. 636 32 86 16
25753 SANAÜJA (Lleida)

VIB
ZANIGOIA SL
CONSTRUCCIONS / PINTURA I DECORACIÓ

Carrer Escots, 6 | Tels. 669 036 217 i 636 724 281 | 25753 SANAÜJA

Gimnàstica per a gent gran i adults

Ajuntament de Castellfollit de Riubregós. - Al l'octubre van començar les classes de gimnàstica per a gent gran i adults, tal i com es ve fent en els darrers anys. Els assistents es troben tots els dimarts i dijous de 19 h a 20 h a la Sala d'Exposicions de l'Ajuntament i fan exercici amb una monitora. Aquesta activitat està subvencionada per la Diputació de Barcelona i els assistents fan una petita aportació, comptant sempre amb la col·laboració de l'Ajuntament.

“Buscatalents”, concurs de monòlegs i teatre amateur a Massoteres

Dani Vidal. - Els dies 8 i 9 de desembre, Massoteres va organitzar la segona edició del Concurs “Buscatalents” de monòlegs i teatre amateur, que va tornar a ser un èxit de participació i de públic i va omplir

el nou local social del poble. El concurs va lliurar premis en tres modalitats: monòlegs, teatre infantil i teatre d'adults.

El monòleg guanyador va ser “Submisa” de Grepp Teatre de Cervera, mentre que el segon va ser “Un dia qualsevol” de Sisquet Nabacegu.

En la categoria infantil van guanyar “ex aequo” les obres “Els fills del pagès” i “El testament del Nasi”, ambdues a càrrec de Fedac Guissona.

El concurs de teatre amateur el va guanyar el grup Quatre Gats, de Guissona, amb la representació d’“Això no és vida”. El segon grup classificat fou Grepp Teatre amb l'obra “Odio els meus fills”.

El concurs “Buscatalents” l'organitza l'Ajuntament de Massoteres, amb la col·laboració de la Direcció General de Joventut de la Generalitat, l'Institut d'Estudis Ilerdencs i el Consell Comarcal de la Segarra.

Calçotades a Ardèvol

Com cada any, durant la temporada dels calçots a Ardèvol es fan un parell de calçotades a les quals pot assistir tothom qui ho desitgi sempre i quan encarregui el dinar. Les dates de les calçotades d'aquest any són el 24 de febrer i el 10 de març.

Animeu-vos!

Reserves: Glòria (678691539)

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

Ramon Prats Serrat

TRANSPORT ESCOLAR
SERVEIS NACIONALS I INTERNACIONALS
GRUPS PARTICULARS

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

Hostal de Pinós

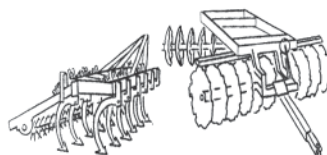
973 473 062

Plaça del Santuari, sn
25287 Pinós

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
BANY I COMPLEMENTS

JORDI VILAR, S.L.

Ctra. Manresa, km. 50 - 25280 SOLSONA
Tel. 973 47 2077 - Fax 973 48 2373

Tallers Porta
MAQUINÀRIA AGRÍCOLA

Josep Porta Gené
Avda. de Solsona, 22 - Tel. (973) 47 31 00
25750 TORÀ - LLEIDA

mobles
PEREZ

IL·LUMINACIÓ - DECORACIÓ - INTERIORISME

Plaça Barcelona'92, núm.3 • C/. Isidre Vilaró, 14 - **08280 CALAF** (BCN) • Tel./Fax 93 868 04 28

TRANSPORTS I CEREALS
COMERCIAL ARDEVOLANA, S.L.

Casa Fexxes
25287 Ardevol de Pinós (Lleida)

Tel.: 973 47 35 34

Fax: 973 47 30 14

Mòbil: 687 50 37 30

Visiti el museu
del pa

el **QUIOSC**
del passeig

Passeig Santa Calamanda, 15
Tel. i Fax 93 868 02 76
08280 CALAF

Tallers de vidre a la Molsosa

Rosa Vila. - L'Ajuntament de la Molsosa amb la col·laboració de d'Institut Català de la Dona va organitzar dos tallers durant la segona i tercera setmana de novembre.

El dia 10 de novembre ens vam reunir un grup de quinze persones per fer joies de vidre. El taller consistia en fer un anell i un penjoll a partir de petites peces de vidre de diferents colors i textures, que posteriorment serien introduïdes en un forn a altes temperatures per fer de diferents fragments una peça única.

En el segon taller, celebrat el 17 de novembre, es va proposar com idea fer un centre de taula. La base del centre era una ampolla de cava fossa amb foc; i aprofitant que s'acostaven les festes la varem decorar amb objectes nadalencs com ara espelmes, boles de colors, fulles seques o purpurines de diferents colors.

Van ser un taller molt entretinguts on cada persona va poder fer la seva peça al seu gust.

Sant Antoni a Sanaüja: Festa Major d'Hivern

Maria Garganté. - Un any més i sempre "el dia que toca", el 17 de gener, es va celebrar a Sanaüja la festa de Sant Antoni Abat, coneguda com la Festa Major d'Hivern.

Com cada any, la jornada va iniciar-se amb un esmorzar de germanor. La missa en honor al sant patró va anar seguida de la tradicional benedicció dels animals i els "tres tombs", aquest cop amb la presència de tres cavalls i genets.

El dia de sol que lluita propicià que la gent sortís al carrer i fossin molts els assistents tant als tres tombs i als jocs d'habilitat amb els cavalls, com al repartiment de coca i figues, que es va fer a la mateixa plaça Major.

Un dinar popular precedí el ball de tarda, amenitzat pel músic i teclista "Only Antony"- amb el tradicional sopar d'entrepans de llom i botifarra i amb la celebració del sorteig del porc i el xai.

El Consell de Redacció de

Llobregós
informatiu

us desitja un bon any 2013

continuarem informant...

PESSEBRE VIVENT DEL JARDÍ DE TORÀ

Ja és divendres 21 de desembre, fa molts dies que el personal de la Llar d'Infants prepara els decorats i les disfresses de l'esperat pessebre que ja s'ha convertit en tradicional durant les festes de Nadal a Torà. Aquest any us volem mostrar com es preparen els petits actors i actrius per dur a terme la representació que agrupa quatre escenes típiques d'un bon pessebre català: el naixement, els pastors, l'infern i els Reis d'Orient. Els nens i les nenes de la Llar de Torà i les seves educadores passen molts nervis abans de l'actuació i no podem

negar pas que durant la representació hi pot haver plors i crits, però... del que estem molt orgullosos és de la il·lusió amb la que els pares i mares, familiars i amics vénen a veure la nostra feina. També volem agrair la col·laboració econòmica que varen fer els assistents al Pessebre ja que es van recollir 170 euros que seran destinats íntegrament a la Marató de TV3, aquest any dedicada a la lluita contra el càncer. Moltes gràcies i fins l'any que vé! (Carme Santamaria, Mercè Vilaplana i Sílvia Peribáñez)

Agafant forces abans de l'actuació amb un bon berenar

Els actors i les actrius preparen vestuari i maquillatge

Quins nervis! S'obre el teló! Concentració! Endavant!

Ja som a l'escenari! El millor infern a la terra!

VENDA - INSTAL·ACIÓ
REPARACIÓ D'ELECTRÒNICA EN GENERAL

TV-VÍDEO-AUDIO-HIFI
TELECOMUNICACIÓ
ORDINADORS
TELEFONIA

ELECTRONICA MCA

MAGÍ COSCOLLOLA ANDREU

e-mail: mca@viladetora.net

C. del Vall, 6 Tel./Fax 973473350

25750 TORÀ (Lleida)

Argerich
Plaça de la Creu, 13 - Tel. 47 31 79 - TORÀ

DOLMEN DE LLANERA

La màgia del solstici en un monument megalític

El Dolmen de Llanera (que recentment ha recuperat el nom que li atorgà fa cent anys mossèn Serra Vilaró, llavors director del Museu Diocesà de Solsona, que fou qui l'excavà i el "descobrí" d'alguna manera a la comunitat científica), és sense cap mena de dubte l'element pertanyent a la cultura megalítica més important del Llobregós –tot i que puguem comptar amb d'altres exemplars ben remarcables com el dolmen de La Pera, prop de cal Tristany, d'Ardèvol.

La singularitat del de Llanera rau en diferents aspectes, que van des de la seva excepcional conservació, amb elements com el propi túmul, que sovint es troben desapareguts en els altres exemples d'aquest tipus de monument funerari, cosa que contribueix a donar-ne una visió molt completa de quin devia ser el seu aspecte original. També les seves dimensions o la conservació d'elements com la llosa de perfil còncav que n'hauria pogut constituir algun tipus de porta, afegeixen raons a aquesta excepcionalitat.

Però aquest propassat solstici d'hivern, que precedeix cada any a les festes de Nadal, hem tingut constància d'un fet que proporciona encara una altra raó d'interès a aquest monument de fa quatre mil anys. Es tracta de la seva singular ubicació i perfecta orientació, d'oest a est i amb l'entrada d'accés encarada exactament al punt per on surt el sol a l'inici del solstici d'hivern, és a dir el dia 22 de desembre. És llavors quan

es dona la circumstància que durant els primers minuts que surt el sol, aquest il·lumina la llosa del fons i les dues laterals. Aquest fenomen és observable només aquest dia i l'endemà, a tot estirar.

Aquesta orientació cap a l'est d'aquest tipus de megàlits no és pas estrany en d'altres elements del mateix tipus, que poden trobar-se tant a Catalunya com a França i a la resta de la península Ibèrica. De fet, la major part de galeries dels dolmens catalans coincideixen en aquest mateix patró: l'orientació de la major part d'aquests tipus de sepulcres els apropa al solstici d'hivern. Un estudi sobre 11 galeries catalanes revela que 8 miren vers un punt de l'horitzó no més allunyat d'una vintena de graus respecte al punt on el sol surt durant el dia més curt de l'any.

La raó d'aquesta tria? Doncs en podem suposar raons relacionades amb algun tipus de culte religiós vinculat amb el sol, que d'alguna manera faria "reviure" els difunts allí sepultats en aquest moment tan significatiu del cicle astronòmic com és el solstici hivernal –que representa un punt d'inflexió després del "davallament" de la llum durant tot el període tardoral–. El solstici d'hivern representaria, d'aquesta manera, l'esperança de renàixer. L'esperança en algun tipus d'eternitat.

Maria Garganté
Xavi Sunyer

PERILL DE *FRÀCKING*

Zona de prospeccions a Estats Units

Redacció.- La notícia es va donar a conèixer a través d'un anunci breu al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC) el passat 7 de setembre: Montero Energy Corporation, una empresa dedicada a la investigació i l'explotació de jaciments d'hidrocarburs, està interessada en buscar petroli i gas a Catalunya. Concretament, Montero Energy ha sol·licitat dos permisos d'investigació a les comarques centrals. El primer permís, anomenat Darwin, afecta 37 municipis de la Segarra, l'Urgell, la Noguera i el Solsonès. El segon, que du el nom de Leonardo, s'estén per 45 municipis del Bages, Osona i la Garrotxa. En total, els dos projectes cobreixen més de 166.000 hectàrees, que se sumen a les 193.000 previstes per la mateixa empresa en tres projectes al País Valencià.

Tal com estableix la Llei 34/1998 del sector dels hidrocarburs, la competència de concedir o denegar un permís d'investigació recau en les comunitats autònomes, en aquest cas, la Generalitat de Catalunya. Un cop presentada la sol·licitud, l'administració ha d'obrir un període de dos mesos perquè altres empreses puguin presentar les seves ofertes o perquè les

persones i les entitats afectades puguin formular les seves objeccions.

Una de les primeres entitats que va aixecat la veu contra aquesta iniciativa va ser el Fòrum l'Espitllera, un col·lectiu de la Segarra que agrupa persones procedents del moviment veïnal i ecologista i tècniques i treballadores de l'administració local.

El dia 24 de novembre 2013, el Fòrum l'Espitllera, el Grup de Defensa del Ter i el Grup per a la Defensa del Medi Natural de la Segarra van convocar una trobada a Cervera, a la que van assistir diverses entitats de Catalunya on es va crear la "Plataforma Aturem el Fràcking" que, sota el lema "Millor vius que fòssils", va publicar un manifest al qual s'han anat adherint Ajuntaments, Consells Comarcals, i entitats diverses com ara Unió de Pagesos, Associació de Micropobles, Amics de l'Arquitectura Popular, Espai Llobregós o l'Arada.

Al mateix temps, una quarantena d'entitats, entre les que hi ha els ajuntaments de Torrefeta i Florejacs, Guissona, Agramunt, Torà o Vilanova de l'Aguda, van presentar al·legacions davant la Direcció General d'Energia i Mines de la Generalitat, on alertaven dels

Ctra. de Calaf, 1
Pol. Ind. L'Aguda
Tel./Fax 973 473 125
25750 Torà (Lleida)

Avda. Generalitat, 8
Tel. 973 550 202
25210 Guissona (Lleida)

CERÀMICA RAJOLS ARTICLES SANEJAMENT CEMENTS

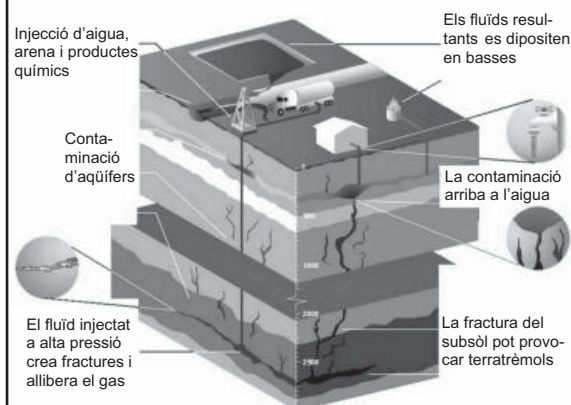
CORREDORIA D'ASSEGURANCES
ASSESSORIA FISCAL, LABORAL
COMPTABLE, EMPRESARIAL
JURÍDICA I IMMOBILIÀRIA

Avda. de la Generalitat, 3
25230 MOLLERUSA (Lleida)
tel. 973 712 233 • fax. 973 712 129

•
Carrer Indústria, 7
25500 LA POBLA DE SEGUR
tel. 973 68 05 04 • fax. 973 68 05 04

•
Passeig Caputxins, 1, 1r. 1a.
43800 VALLS (Tarragona)
tel. 977 61 36 00 • fax. 977 60 35 03

COM FUNCIONA LA FRACTURA HIDRÀULICA

greus riscos per a la salut, per al medi ambient i per al paisatge que comporten aquest tipus de projectes. A més, també denunciaven la falta de transparència i el secretisme amb què està actuant l'administració autonòmica, que ni tan sols ha informat els municipis afectats de les intencions de Montero Energy. També, més recentment, la Diputació de Lleida ha aprovat una moció contra el fràking.

A l'anunci del DOGC, que ara per ara és l'única informació oficial d'aquest projecte, no s'hi detalla quina tecnologia utilitzarà l'empresa per buscar petroli i gas al subsòl de Catalunya. Ara bé, tot fa pensar que el mètode consistirà en la fractura hidràulica o *fracking*, una tècnica que ha generat nombrosos problemes ambientals en altres països i que, en alguns casos, fins i tot ha estat prohibida, com a França, Irlanda o Bulgària.

Tota la Vall del Llobregós també està afectada per aquesta iniciativa de recerca d'hidrocarburs i és per això que s'haurà d'estar alerta dels perills i conseqüències que comporta aquest tipus de perforacions.

La fractura hidràulica (*fracking*)

La fractura hidràulica (o *fracking*) és una tècnica desenvolupada als EUA i al Canadà per extreure hidrocarburs de baixa rendibilitat. Consisteix en un sistema de pous de perforació vertical fins a la capa de pissarra (dels 400 als 5.000 m) i margues sedimentàries. Un cop s'arriba a aquesta capa el tub de perforació pren forma horitzontal i es fan una sèrie de detonacions explosives que provoquen petites fractures a la roca per les quals s'injecten, per etapes, milers de tones d'aigua a molta alta pressió, barrejada amb sorra i additius químics. Cada sistema de 6 pous o plataformes en què s'agrupa l'extracció, utilitza entre 54.000 i 174.000 m³ d'aigua i entre 1.000 i 3.500 m³ de substàncies químiques.

Aquesta aigua a pressió fractura la roca de pissarra alliberant el gas que després, juntament amb part de l'aigua, la sorra i els químics retorna a la superfície (entre un 15 i un 80% del fluid injectat) generant un residu d'aigua contaminada que s'acumula en basses. El pou es va fracturant entre 8 i 12 etapes, de manera que el conducte pateix uns canvis de pressió molt grans amb el conseqüent perill de fallida del revestiment de ciment.

Entre els additius químics utilitzats es troben benzens, xilens, cianurs, fins arribar a unes 500 substàncies químiques entre les quals es troben elements cancerígens i mutagènics. El fluid de retorn també porta a la superfície altres substàncies que poden contenir les capes de pissarra. És comú que les roques continguin metalls pesants (mercuri, plom...) o elements radioactius que arriben a la superfície quan prèviament no hi eren.

El gas de pissarra es troba atrapat a molta profunditat. Atès que la pissarra (i les margues) tenen una permeabilitat molt baixa, el gas està distribuït en petits porus o bombolles, no connectades entre si, el que fa necessari trencar les capes de pissarra per aconseguir reunir el gas i que flueixi cap a la superfície per ser recollit. (www.llobregos.net)

Pinsos BAGÀ, s.a.

Fàbrica i Oficines :

Plaça la Creu, s/n.
Tels. 973 47 30 11 - 973 47 30 86
Fax. 973 47 33 58
25750 TORÀ
(Lleida)

MERCERIA
PERFUMERIA
OBJECTES DE REGAL
CORSETERIA

CAL GUATLLES

Montserrat Solé Bonet

c/. Nou, 1 - Tel. 973 473 485
25750 TORÀ (Lleida)

ENTREVISTA

A MONTSE OLIVA

Montse Oliva Vilà és una toranesa que viu a Madrid ja fa tretze anys. És periodista i exerceix de delegada del diari El Punt Avui a la capital espanyola. Volem parlar amb ella perquè ens expliqui com valora l'actual situació política de Catalunya i de l'Estat espanyol; com veu una periodista catalana el procés sobiranista engegat al nostre país; com l'afecten les nombroses polèmiques que cada dia omplen diaris i tertúlies, i... el més important, què enyora de la seva terra i del seu poble, Torà.

Quants anys fa que treballes com a periodista i en quins mitjans de comunicació ho has fet?

Vaig començar com a becària l'any 1986 al diari La Mañana. Allà durant un temps també vaig ser corresponsal de RNE per a les comarques de Lleida i la Franja de Ponent. El 1990 vaig traslladar-me a Barcelona on vaig exercir a diferents mitjans de comunicació, des dels desapareguts diaris Las Noticias i El Observador, passant pel Bon Dia Catalunya de TV3, la delegació de El Mundo i el diari La Vanguardia. També he col·laborat a agències d'informació com Servimedia i Colpisa a banda d'algunes revistes jurídiques. De fet, fins que no vaig anar a Madrid la meua especialització era la informació policial i judicial. Durant un temps em vaig dedicar a fer llibres per encàrrec de la Generalitat sobre barris obrers de Catalunya. Me'n van arribar a publicar cinc sobre diferents zones de Barcelona, Terrassa i Sabadell.

Explica'ns la teva feina a El Punt Avui. Fas col·laboracions en altres mitjans?

Sobretot em dedico a la informació política i econòmica, però un corresponsal ha de saber de tot i de res, és molt més difícil especialitzar-se. Acostumo a anar cada dia al Congrés dels Diputats i sovint a La Moncloa, al PSOE o als diferents ministeris. Procuro

posar sempre el focus en els assumptes que es decideixen a Madrid i explicar la manera com afecten a Catalunya, però en general escric sobre les diferents qüestions d'actualitat que puguin interessar cada dia al nostre lector. La feina a un diari és molt absorbent i els horaris són inexistents, però tot i així intento fer altres col·laboracions. Fins fa poc participava a una tertúlia a RNE, però les coses han canviat i ja no m'hi conviden. Sí que col·laboro en algunes ocasions al matinal de RAC1.

Què en penses de la polèmica als medis com les tertúlies agressives, les mentides a les portades i el partidisme descarat de la majoria de diaris, televisions, ràdios i publicacions online?

Una cosa és certa, tots els mitjans de comunicació, en general, són partidistes. Però això no és dolent si es procura sempre ser honest amb el lector. De fet, l'objectivitat absoluta no existeix o bé es practica poc. Davant la proliferació de mitjans, cada cop més es dirigeix a sectors concrets de la societat que s'identifiquen amb una forma d'interpretar el que passa arreu del món. Això no treu que hi hagi mitjans que hagin decidit saltar-se tots els límits de la llibertat d'expressió. No tenen mesura ni en la crítica ni en els

atacs i viuen de divulgar rumors que en ocasions no tenen cap consistència. S'erigeixen en jutges i botxins sense cap mena de control. I això es pot veure tant en una tertúlia com en una portada. S'ha arribat a un punt en què tot s'hi val per captar audiència. I això mai no hauria de ser així però, per desgràcia, cada vegada és més habitual.

Com desenvolupa una periodista catalana la seva feina a Madrid. Com veus el procés sobiranista engegat a Catalunya des d'allí? Com veu la societat espanyola, en general, aquest procés?

La feina a Madrid és idèntica que a qualsevol altre indret. Es tracta de sortir a buscar la notícia i explicar-la als meus lectors de la forma més precisa i amena possible. Sí que hi ha una diferència, i és la dificultat de fer entendre a Madrid que és el que passa a Catalunya. Poca gent es mostra comprensiva cap al procés sobiranista que s'ha engegat. La visió centralista ho impregna tot i no comprenen perquè algú vol trencar l'única nació que accepten, l'espanyola. En tot cas, he de dir que vaig viure la llarga negociació de l'Estatut quan va arribar al Congrés el 2006. I una cosa són els estirabots dels polítics, que són els mateixos abans i ara, i l'altra l'actitud dels ciutadans, i en aquella època veia molt més malestar entre la societat madrilenya per les reivindicacions catalanes. La greu crisi econòmica fa que una part de la societat espanyola tingui prou maldecaps i no estigui tan pendent de Catalunya.

Què en penses de la premsa comarcal o local com ho és la nostra revista "Llobregós Informatiu"?

Per a mi és l'embrió del bon periodisme. És la millor escola que es pot trobar. Recomanaria a tots els joves que volen dedicar-se a aquesta professió que intentin passar per la premsa local i comarcal, és la manera d'aprendre l'ofici. La revista Llobregós Informatiu és absolutament necessària per tenir informació de qualitat i de proximitat perquè no pot ser que coneguem tot el que passa a una plaça d'Egipte i no tinguem informació del que passa al nostre costat.

Quin creus que és el paper de les noves tecnologies en la difusió i comprensió de la informació?

A dia d'avui és fonamental conèixer les noves tecnologies i saber-ne fer un ús raonable. Els periodistes ens hem hagut d'anar reciclant. Des de l'època que escrivíem a màquina o dictàvem les cròniques des d'una cabina telefònica s'han inventat moltes coses, algunes fins i tot ja han desaparegut: com el fax o les màquines

Montse Oliva al despatx que el diari El Punt Avui té al Congrés dels Diputats a Madrid

de teletips. La manera de sobreviure en un món tan absolutament competitiu com el nostre és adaptar-se a tot el que va sorgint. Això sí, no podem confondre, per exemple, xarxes socials amb informació periodística. Una bona crònica o una anàlisi mai no es podrà resumir en una piulada al Twitter. Perquè lamentablement, hi ha persones que utilitzen les xarxes socials com la seva principal eina per informar-se i si això s'acaba generalitzant, ens acabarà empobrint com a societat.

Penses tornar a treballar a Catalunya? Què és el que més enyores?

M'agradaria molt tornar a Catalunya, però en un moment de crisi com l'actual és difícil moure's d'un lloc de treball en el qual et sents còmode. Tal i com està tot, em sento una privilegiada de tenir feina i, sobretot, exercir l'ofici que des que era una nena sempre he volgut exercir. Tot i que a Madrid ens hi sentim bé, com a casa no hi ha res. De la meua terra ho enyoro gairebé tot: la família, amics, costums, paisatge... M'agrada molt venir a Torà, al cap i a la fi és l'únic lloc dels molts on he viscut que em sento veritablement meu. Enyoro, sobretot, coses que mai no podré recuperar, com la infantesa tan feliç que vaig tenir, les festes majors de l'adolescència o la família que em falta. Però tot i així, Torà sempre serà casa meua i desitjaria que el meu fill també acabés estimant les arrels de la seva mare.

Moltes gràcies Montse! Per a una aficionada com jo és tota una lliçó que algú amb la teua experiència dediqui uns minuts a donar la seva opinió per a la nostra petita revista. Fins aviat!

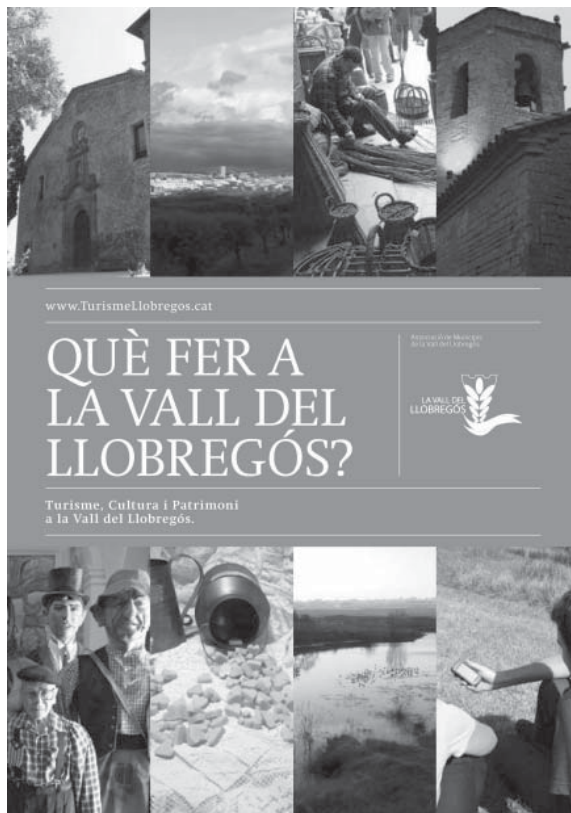
Sílvia Peribáñez Cerveró

PROMOCIÓ TURÍSTICA DE

Redacció.- La Vall del Llobregós està de moda. Cada vegada més es donen a conèixer els seus encants, els seus patrimonis, els seus paisatges... Els Ajuntaments de cada poble tenen la seva pàgina web on publiciten llurs recursos i activitats. També l'Associació de Municipis de la Vall del Llobregós, amb el suport del Patronat de Turisme de la Diputació de Lleida i l'assistència tècnica del CEDRICAT, dona a conèixer l'oferta turística i cultural de tots els municipis que en formen part i, convida al turista a descobrir el seu patrimoni cultural i natural a través de l'edició d'un catàleg de productes turístics i un mapa desplegable.

Aquesta associació va néixer l'any 2010 amb la voluntat de desdibuixar fronteres administratives i aglutinar interessos d'una realitat geogràfica i cultural distribuïda al llarg de la vall del riu Llobregós, que dona una identitat diferenciada als municipis que abraça. Actualment, els municipis que formen part de l'associació pertanyen a 4 comarques diferents (la Noguera, la Segarra, el Solsonès i l'Anoia), però treballen conjuntament amb l'objectiu de fomentar i vetllar pel desenvolupament socioeconòmic d'aquest territori.

La primera actuació que va dur a terme l'Associació va ser la creació d'una web turística (www.turismellobregos.cat) amb l'objectiu d'aglutinar l'oferta turística de tots els municipis per tal de facilitar que els turistes descobreixin el seu patrimoni cultural i natural i els serveis que s'hi ofereixen. Seguint aquesta línia, i per tal de continuar avançant en l'estructuració de l'oferta turística de la Vall, s'ha editat el catàleg "Que fer a la Vall del Llobregós? Turisme, cultura i patrimoni a la Vall del Llobregós". Amb una diversa oferta d'activitats i de

visites per als turistes. A més a més, s'ha complementat el catàleg amb un mapa desplegable "Descobreix el Llobregós" que convida al visitant a endinsar-se a recórrer aquest territori per conèixer el seu patrimoni, les rutes a peu i en bicicleta i els serveis turístics amb què podrà comptar a cada municipi durant la seva estada.

Aquest material de distribució lliure és el primer

Dusfort
RESTAURANT

CARNS A LA BRASA - MENÚ DIARI - ESMORZARS

HORARIS

De dilluns a dijous de 8 a 5 de la tarda

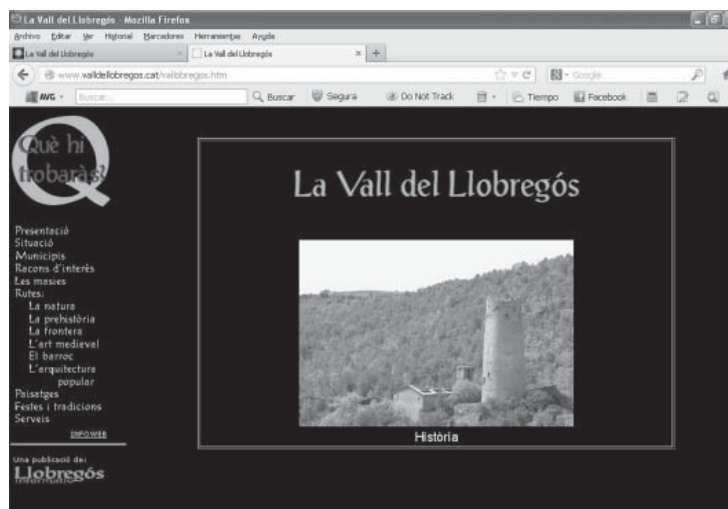
Divendres i dissabtes de 8 a 12 de la nit

Diumenges i festius de 9 a 12 de la nit

Ctra. 1412, (Calaf-Ponts) - 08281 CALONGE DE SEGARRA
Tel. 636.60.79.13 e-mail: restaurantdusfort@gmail.com

LA VALL DEL LLOBREGÓS

<http://www.valldellobregos.cat>

que hi ha disponible de l'oferta turística conjunta dels municipis que integren l'Associació de Municipis de la Vall del Llobregós.

Respecte a la distribució dels materials, aquests es poden trobar actualment, a les oficines de turisme veïnes com ara la de Guissona, de Cervera, de Solsona, de Ponts i de Calaf ja que, pròpiament, dins l'àmbit geogràfic de la Vall del Llobregós no hi ha cap oficina d'informació. També se n'han repartit als ajuntaments que en formen part i a tots els establiments turístics de la vall del Llobregós. Possiblement s'enviaran a agències de viatges de Catalunya que programen visites i rutes. Igualment, i per tenir un major abast territorial, tot aquest material es troba penjat al web, on es pot consultar, descarregar i/o imprimir fàcilment.

Una altra web que ofereix molta informació de la Vall és www.llobregos.net, amb fotografies espectaculars i rutes per l'Espai d'Interès Natural del Llobregós. Val la pena entrar-hi i gaudir d'informacions molt properes i a voltes desconegudes.

Per la nostra part, la revista LLOBREGÓS INFORMATIU, única publicació en paper de la Vall del Llobregós, també s'hi afegeix a col·laborar en la promoció de la zona, no solament amb la publicació de reportatges sobre el patrimoni que s'hi conserva, sinó també amb la pàgina web www.valldellobregos.cat on es poden trobar rutes i informació sobre la Vall. Ambdues publicacions (la revista i la web) estan elaborades pel voluntariat de l'APACT i estan al servei gratuït de tots els Ajuntaments i entitats i associacions de la zona.

**ELECTRICITAT - FONTANERIA
MANTENIMENTS**

Jordi Freixes Torramorell

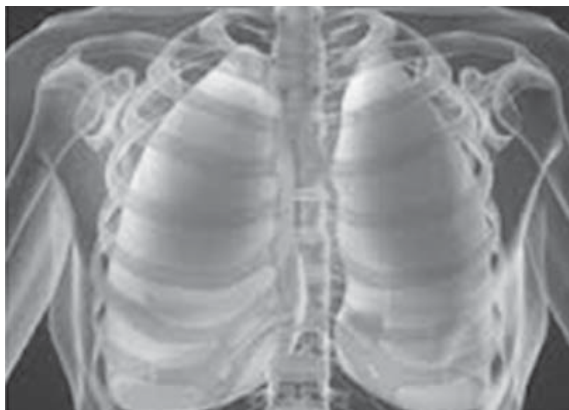
Casa Renyés - L'Aguda - 25750 - Torà

**Tel. 973 296 128
600 077 349
646 549 249**

j-f-t-renyes@hotmail.com

LA PNEUMÒNIA

Entre un 10 i 25% de les pneumònies en gent d'edat es compliquen

Les persones d'edat, juntament amb els més petits, són el grup de població amb més prevalença a desenvolupar pneumònies en aquesta època de l'any, encara que pot afectar a persones de qualsevol edat. Estudis científics revelen que els majors de 65 anys, tenen el 60% de probabilitats de contreure una pneumònia, incidència que augmenta amb l'edat.

Per a la prevenció de la pneumònia en les persones majors de 65 anys és fonamental la vacunació pneumocòccica. Existeixen dos tipus de vacunes: la polisacàrida polivalent de 23 serotips i la conjugada de 13. També es recomana la vacunació anual de la grip en l'època hivernal i com a norma general s'ha d'abandonar l'hàbit tabàquic, ja que se sap que el seu abandonament està lligat a la disminució del risc de patir pneumònies.

Les pneumònies són processos infecciosos del pulmó que es deuen a microbis patògens. En més de la meitat dels casos no s'aconsegueix conèixer el tipus de gèrmens que produeixen les pneumònies. El germen patògen predominant en les pneumònies tant en les ambulatòries, com les que es presenten a l'hospital o en les unitats de vigilància intensiva es denomina pneumococ, *Streptococcus pneumoniae*. És també el que provoca més mortalitat. En la gent d'edat

el germen predominant també és el mateix.

El quadre típic de la pneumònia té un inici brusc i consisteix en febre elevada, tos amb expectoració de flegmes i dolor toràcic intens que s'intensifica al respirar. En les persones d'edat avançada no és infreqüent l'absència de febre i sí, en canvi, la presència de confusió i l'agreujament de malalties subjacents.

Un percentatge entre el 10 i 25% de les pneumònies poden tenir una evolució no satisfactòria amb l'aparició del vessament de la pleura, en ocasions l'evolució és greu i els pacients requereixen ingrés en la unitat de cures intensives (UCI). La mortalitat de les pneumònies en les UCI arriben al 37% dels casos. No obstant això, en les pneumònies de caràcter ambulatori no supera el 2%.

Els antibiòtics són el tractament més adequat per a les pneumònies. La seva elecció depèn dels gèrmens que les originin. En els pacients amb edats avançades els microorganismes més freqüents comentats anteriorment són els que s'han de cobrir. També s'han d'aplicar mesures de tipus general en funció de les complicacions que es presentin com la sueroteràpia o l'oxigenoteràpia.

Sílvia Porta i Simó

COTO DE CAÇA INTENSIVA
ENCONILLS

RAMON PORTA
Telf.: 973 473 323 - Mòbil 636 95 08 08

L'EXEMPLE DELS PARES

Quin exemple estem donant als nostres fills? Com està creixent la nostra societat del present i del futur? Nosaltres, com a pares, ens hem qüestionat mai com ho fem fora de casa? Nosaltres som el mirall dels nostres fills i per tant hem d'estar al cas d'allò que fem i com actuem.

No fa gaire vaig assistir a un espectacle de fi de curs on el pares eren els espectadors de les actuacions de llurs fills i dels fills d'altres pares com tots els que érem allà i també molta gent que volia gaudir de l'entreteniment.

Hem pensat alguna vegada si el nostre comportament pot molestar al que tenim al costat?

Som egoistes? Anem només a la nostra i el demés són punyetes? Us en posaré un exemple: pares drets enmig de la sala dificultant la visió de l'espectacle a la resta del públic, d'altres entrant i sortint continuament del seu seient, d'altres a primera fila tapant la vista a la resta dels espectadors per poder filmar el seus fills, d'altres marxant de seguida que el seu fill havia acabat l'actuació... I així podria seguir una bona estona, per no parlar de la manca de silenci.

D'on surt tota aquesta falta de respecte pel pròxim? Ara no ens entretindrem a analitzar-ho, però el que sí hem de fer és posar fil a la l'agulla.

Segur que aquests tipus d'actuacions ens han molestat quan ens han tocat de prop, però ara és el moment de pensar si nosaltres també actuem alguna vegada així i mirar de corregir-nos en favor dels nostres fills. Ja no és només aquest exemple sinó que d'un temps cap aquí es nota com una certa falta de compromís i de respecte en la societat, és la típica situació del "que s'aparti l'altre, jo hi era primer" o fins i tot ignorar la presència de l'altre, fins que aquest t'acaba demanant "si us plau..." i nosaltres ens sentim assaltats com si ens trepitgessin l'ull de poll i no ens costa res etzibar-li qual-sevol moc.

Tot això ho viuen els nostres fills al nostre costat, per tant ja sabem què en podem esperar d'aquí a uns anys.

Potser a vegades intentem donar una imatge que no és la nostra davant dels altres,

ves a saber per què, i no pensem que no estem sols en aquest món.

Són actituds i comportaments incoherents i per tant no ens estranyem que després ells tinguin sortides que ens puguin sorprendre o que ens hi veiem retratats.

Montse Miquel Andreu, pedagoga
(Núm. col·legiada 00969)

CEREALS I LLAVORS TORRA, S.L.

C/. Palauet, s/n Tel.: 973 473 433 - 973 473 372
25750 TORÀ (Lleida) Fax: 973 473 572

REPÀS

- / Primària i ESO
- / Millora de les tècniques i hàbits d'estudi
- / Classes puntuals

REFORÇOS

- / Millorem i ampliem el vocabulari
- / La comprensió i l'expressió oral i escrita
- / La lectura, l'ortografia i la matemàtica
- / L'atenció i la concentració
- / L'autoestima i la seguretat

Atenció individualitzada i personalitzada

Plaça de la Plana, 2 Baixos - 25210 Guissona - Tel. 973 55 16 92

Ctra. Barcelona - Andorra, s/n
25750 TORÀ (Lleida)
Telèfon 973 47 34 21

SERVEI INTEGRAL DE JARDINERIA TORÀ (LLEIDA)

Construcció i manteniment de jardins,
tractaments fitosanitaris, podes, podes
ornamentals, neteja forestal i paisatgística...

Atenció personalitzada - Pressupost sense compromís

Telèfon: 658.55.03.76 (IVAN, el seu jardiner de confiança)
Av. Solsona, 32 - Torà

Us ofereix:

loga
Aeròbic
Manteniment
Ball de saló

Av. Solsona, 49 - 25750 TORÀ

Tel. 973 473 506
637 714 105

BLAI GABINET DE SERVEIS, S.L.

PONTS - Tel. 973-460-500

TORÀ - Tel. 973-473.155

GESTORIA

LABORAL - FISCAL

ASSEGUANCES

COMPTABILITATS

www.llobregos.info

EXCAVACIONS DUOCASTELLA S.L.

Castellatallat - 08263 SANT MATEU DE BAGES (Barcelona)

Tel. 93 743 30 52 - Tel./Fax 973 473 163

www.excavacionsduocastella.com

e-mail: calmarquet@calmarquet.net

SOLA

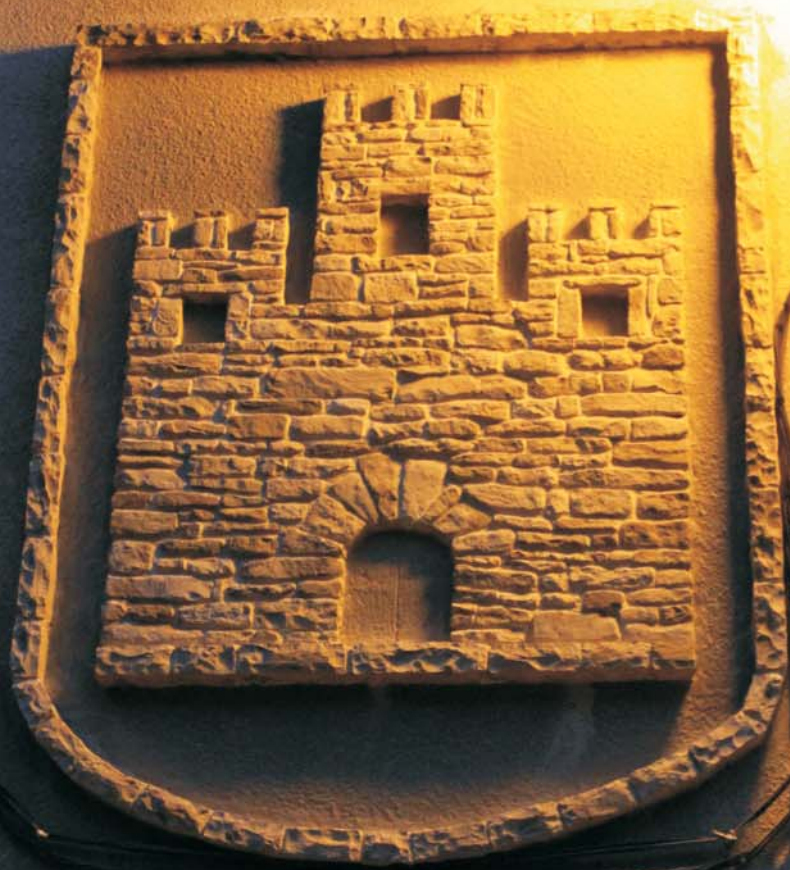
MAQUINÀRIA AGRÍCOLA SOLÀ S.L.

Ctra. d'Igualada s/n - 08280 CALAF

tel. 93 868 00 60 fax 93 868 00 55

E-mail: sola@solagrup.com

MUSEU ETNOGRÀFIC DE CAL GEPET

A cal Gepet, de Castellfollit de Riubregós, hi ha un museu amb una bona col·lecció d'eines, estris i mobiliari del món rural, que es poden datar a partir del segle XVIII, XIX i XX. La nostra revista, en el número 35, ja en va donar la notícia. Ara, un cop classificades i catalogades les peces pel Ramon Verdés i Llorens, és ell mateix que ens proporciona aquest interessant reportatge en primera persona, després d'haver fet el treball de recerca de 2on curs de Batxillerat sobre la museïtzació de casa seva.

MUSEU ETNOGRÀFIC DE CAL GEPET

*L'avi Magí i l'àvia Pilar. A la dreta, Ramon Verdés, autor del treball.
A sota una vista de la segona sala del museu*

Orígens del Museu

El meu besavi Ramon Sagués i Gelabert va tenir l'encert de recopilar i conservar tota una sèrie d'estrís antics procedents de les cases dels seus avis, l'Antònia, pubilla de cal Casanova, i el Mingo, de cal Mingo, cases adossades costat per costat al Cap del Raval de Castellfolit. Aquell casament va fer duplicar les terres, les eines i els estris. Van viure en una de les cases, destinant l'altra a barberia i taller. Aquest meu besavi Ramon es va casar amb la Mercè, de Palouet, i a resultes d'aquest casament va néixer la meva àvia Pilar que es va casar amb l'avi Magí, de Pujalt, l'any 1963.

La idea del museu va sortir del meu besavi Ramon i del meu avi Magí, que cap allà l'any 1965, en fer obres i ajuntar les dues cases de cal Mingo i cal Casanova, els va sorgir el dilema de què farien amb totes les coses antigues que hi havia, si les llançaven o s'ho venien

tot al drapaire. Per sort van decidir conservar-les ja que eren part de la història de la família. En acabar les obres el besavi Ramon va buscar un lloc per col·locar-les i va triar les golfes i tots dos van dedicar moltes hores i molts dies per endreçar-ho tot a la perfecció. Pel que m'ha explicar la meva àvia era molt meticulós i li agradava que tot estigués al seu lloc.

El museu, al llarg dels anys, s'ha anat ampliant, degut sobretot a aquelles èpoques en què la gent feia obres, arreglava les cases i no sabien què fer amb tot allò que era vell i feia nosa. El meu besavi i l'avi Magí no dubtaven mai en demanar als propietaris si podien agafar les peces interessants per al seu museu abans que les llencessin. Tothom les hi cedia encantats.

També van anar acumulant moltes peces fetes de pedra com curros, piques per donar de menjar i veure a les gallines, còms per donar de menjar al porcs, piques d'oli, pedres de moli, etc. Amb totes aquestes pedres van fer una paret davant de casa, que nosaltres

A dalt, l'anomenat "museu al carrer", amb elements antics de pedra.

A la dreta, una de les escultures de l'avi Magí.
A baix, cetrillera de vidre amb dos compartiments.

anomenem el "museu al carrer". El besavi Ramon va fer una escultura que deia que era la "flama de la seva última olimpíada", ja que pensava que la vida és com unes olimpíades, s'ha de lluitar sempre. L'avi Magí va fer una rèplica de la torre rodona anomenada del "Vellet" tota de pedra. Li apassionava molt picar la pedra i va fer diferents escultures. Tant el meu besavi Ramon com l'avi Magí eren uns enamorats de la pedra, els agradaven i sabien picar-la i treballar-la.

Eren altres temps i les antiguitats no tenien cap valor, però el meu besavi va saber transmetre a tota la família la passió i l'estimació a tot això que ell deia que era part de la nostra vida. Jo no el vaig conèixer, el besavi, però crec que era un gran persona. L'avi Magí és el que ha fet que jo també m'estimi i doni molt valor a tot aquest llegat, ell em va ajudar a poder fer aquest treball de catalogació, al temps que m'explicava les seves vivències cada vegada que m'ensenyava un estri o una eina per a la seva classificació. Ja de

petit moltes vegades l'havia acompanyat a les golfes, m'ensenyava a donar corda als seus rellotges i intentava explicar-me què era cada peça, perquè servia i quin nom tenia.

L'octubre de 2010 a l'avi Magí li van detectar un càncer i malgrat les dificultats de la malaltia va continuar amb les explicacions. Recordo, quan ja el van ingressar a l'hospital, que moltes tardes les passava amb ell, jo amb el meu portàtil al seu costat i ell explicant-me les seves vivències, perquè jo pogués continuar amb el meu treball. El meu avi va morir el dia 8 de desembre de 2010. Ell ja no em va poder ajudar més. Crec que he tingut la sort de fer aquest treball, ja que si no, tot el que ell m'ha explicat i jo he escrit s'ho hagués emportat i jo no hagués pogut conèixer prou bé el meu avi. Era una gran persona. L'enyoro.

L'àvia Pilar ha estat també una ajuda molt important ja que ella coneix molt bé aquella època i té molts record de les coses que els seus padrins i els

MUSEU ETNOGRÀFIC DE CAL GEPET

Olla de ferro fos i esclmall

Paridora

Banyera, lavabo i rentamans

Arreu de pala giratòria per llaurar

Diferents eines del camp

seus pares li havien dit. Quan l'avi m'explicava que ell mateix havia utilitzat moltes de les eines i objectes que es troben en el museu, a mi em semblava curiós i a la vegada increïble. Crec que ell va viure dues èpoques, va utilitzar per treballar eines antigues i més endavant va poder viure la mecanització del camp i la modernització de la societat. Ara entenc perquè moltes vegades els nostres avis ens fan comentaris i comparen les limitacions que tenien abans amb l'abundància i facilitats que tenim avui dia.

Catalogació

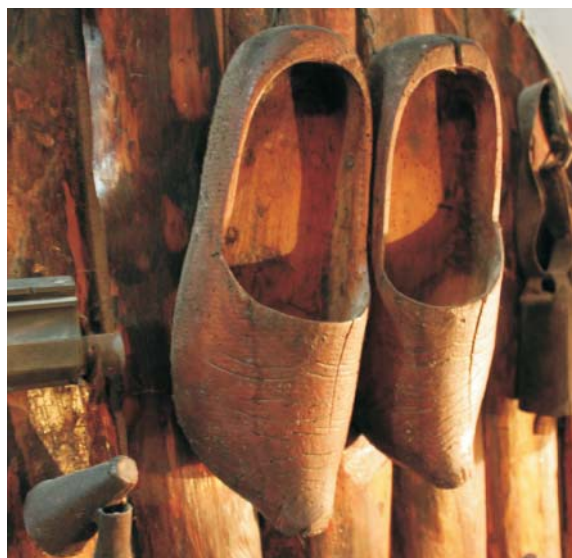
He catalogat tots els objectes del museu en quatre apartats: Estris de casa, eines del camp, estris pels animals del camp, armament i altres estris per a diferents utilitats. Tots els objectes que podem trobar en el museu són de la zona propera al poble de Castellfollit de Riubregós. La majoria dels objectes que hi podem trobar són de mitjans del segle XIX al

segle XX i tots bastant ben conservats.

És complicat saber exactament els anys que té cada objecte, ja que la majoria han passat de generació a generació i fins i tot n'hi ha que no en sabem el seu nom original. Alguns noms que utilitzaven la gent de la pagesia eren noms col·loquials, que podien ser diferents en cada poble.

Estris de casa: Podem trobar els utensilis de cuina, com ara els estalvis, el colador, els esclmall, la cafetera, els molinets de cafè o altres grans (civada, ordi, blat de moro...); estris de neteja, com la gibrella o bací, l'escopidora, la paridora, la cassa per netejar la comuna o el rentamans i moltes més coses fins a 52 peces. Com a dada curiosa, trobem la banyera de zenc, que poques cases la tenien i tan sols en posseïen la gent amb molts diners. El lavabo estava situat a les cambres per a la higiene personal. Hi havia famílies que es podien permetre tenir-ne un a cada cambra, i d'altres un per a tota la família. Altres famílies més humils sols tenien el rentamans que era més senzill.

*Una de les sales del museu.
A la dreta, esclops*

Jous de fusta

Antigament les cases no tenien bany com ara. La gent tan sols es rentava la cara i les mans i de tant en tant es rentaven tot el cos, agafaven una palangana amb aigua tèbia, mullaven la tovallola, la ensabonaven amb sabó de casa i es rentaven tot el cos. A l'estiu es banyaven i rentaven al riu.

Eines del camp: Fins a 59 eines hi tenim catalogades. És una mostra prou extensa com per a adonar-nos que les feines del camp antigament eren per una banda una cosa ben feixuga, però per altra veiem la utilitat i l'evolució que cada eina havia fet per adaptar-se a les necessitats de cada època. Hi trobem aixades, aixadetes, destrals, corrioles, esclops, abarques, estreps, forques, figuetes, magalls, curres amb tallants, etc. Tota una col·lecció veritablement encantadora.

Estris per a animals: Fins a 20 elements diferents tenim comptabilitzats d'estris que es feien servir per a treballar amb animals, per guarnir-los o cuidar-los: alforja, argadells, argollans, regnes, balancins, barriquera, bastet, civader, collar de campanes, collars,

boç, esquella de vaca, jou de ferro, jou de fusta, mosso, reculants, sofre, tirants, ulleres o xurriaques...

Armament: Hi ha una col·lecció de diferents tipus d'armes, com ara un casc de la guerra civil de l'any 1936, destrals de l'edat de pedra, escopetes d'un canó, de dos canons, de dos gatells, espasa de la guàrdia de Franco, fusell rus de la guerra espanyola i el seu matxet, matxets del màuser espanyol, una pistola del segle XVIII, un punyal i l'empunyadura d'un sabre trobada fa uns 40 anys a les obres del pont de Castellfolit.

Completa la col·lecció una sèrie de calaixeres i diferents utensilis com ara claus, estris de paleta, de barber, de caçador, moneders i molts altres elements que fan del museu una veritable exposició etnogràfica per conèixer i estudiar la vida i la manera de viure dels nostres avantpassats. Si no existís, aviat no quedaria memòria del que va ser la vida dels nostres padrins.

ÀLBUM DE NADAL

En aquest primer número de l'any és bo repassar l'àlbum de fotos de les passades festes de Nadal, Cap d'Any i Reis, unes festes de les més arrelades i que se celebren en tots els racons de la Vall.

L'església de la Molsosa Ilueix com mai la nit de Nadal

El sopar de Cap d'Any reuneix tots els veïns de la Molsosa

La torronada després de la Missa del Gall

Els Reis Mags són rebuts a Sanaüja per les primeres autoritats i després reparteixen els regals

El patge dels Reis va arribar al local social de Massoteres, el dia 24 de desembre, a recollir les cartes que els infants del municipi adrecen als Reis d'Orient.

Després de la Missa del Gall, els veïns del municipi celebren la tradicional torronada i els més petits gaudeixen fent cagar el tió.

Els Reis d'Orient van arribar un any més a Massoteres. Després de recórrer el poble amb una flamant carrossa van anar al local social, on van repartir els regals als infants.

Com cada any el poble d'Ivorra no ha faltat a la seva cita amb les festes nadalenques. Després de la Missa del Gall ens varem reunir al Local Social per fer la torronada i felicitar-nos el Nadal. Els Reis Mags d'Orient també ens van fer la seva esperada i puntual visita. Petits i grans varem anar a rebre'ls amb tota la il·lusió.

A Calonge de Segarra, la Festa de la Torronada va comptar amb la visita del Pare Noël, carregat de lla-minadures pels més menuts. Durant la festa es varen lliurar els premis del 4t concurs de dites i poemes de Nadal i del 5è concurs de dibuix de la postal nadalenca de Calonge, les guanyadores dels quals varen ser l'An-nabel Moncunill Raïch en el concurs de dites i poemes; i la Laura Campà Pons, pel que fa al concurs de dibuix de la postal nadalenca.

ÀLBUM DE NADAL

El Reis Mags han arribat a Castellfollit baixant pel castell i han portat regals a tots els infants que s'han aplegat a la sala polivalent de la Casa de la Vila.

Els alumnes de l'escola de Castellfollit amb els regals de l'amic invisible, que fan ells mateixos.

Saludant després de finalitzar la cantada de nades.

Fent cagar el tió.

Inflables del Consell Comarcal al Poliesportiu de Torà per celebrar el tió

Els nens i les nenes de Torà fan cagar el tió a ple pulmó!

Els Reis Mags arriben a l'Ajuntament de Torà acompanyats del patge reial.

Discurs dels Reis Mags des de l'Ajuntament per a tot el poble

El Rei Blanc saluda a tots els nens i nenes abans de repartir regals durant tota la nit.

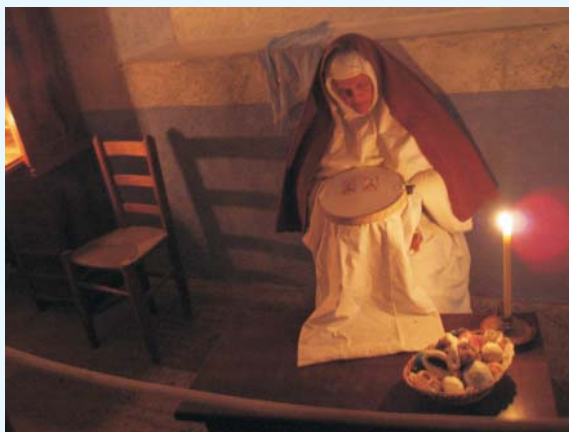
Concert de Nadal dels nens i nenes de l'escola de Torà a l'església de Sant Gil.

ÀLBUM DE NADAL

Escenes del Pessebre Vivent d'Ardèvol

La humil fusteria de Josep, amb la família

Al convent, cada monja fa la seva feina

Elegant casament del segle XVIII

Violinista per a un casament del segle XVIII

L'escena més màgica per als més petits

Una família catalana benestant

El jovent de Vicfred van celebrar plegats la nit de Cap d'Any amb els seus amics al Local Social del poble.

Els Reis Mags van arribar a Vicfred amb puntualitat i van repartir els obsequis a xics i grans

Preparant una bona torronada a Vicfred.

Els Reis Mags van arribar a Biosca amb puntualitat, van ser rebuts per l'Alcalde i ells van expressar el seu agraïment a través del Rei Baltasar, en un perfecte francès. Després de repartir els regals entre els infants de Biosca, el rei Gaspar va desitjar tornar l'any que ve si ens seguíem portant tant o més bé que aquest any; aquest Rei amb un català perfecte també.

valldellobregos *cat*

ORFEBRERIA *de* SANAÜJA

Les festes de Nadal a Sanaüja van comportar una bona notícia per al patrimoni artístic de la vila. La nit de Nadal, durant la missa del Gall, mossèn Carlos explicava i anunciava la dignificació de diverses peces d'orfebreria pertanyents a la parròquia i que no eren conegudes pel públic. Després d'una curiosa neteja de cadascuna, aquestes s'havien exposat i il·luminat en espais de l'església parroquial que estaven sense ús, fonamentalment antigues cavitats a manera d'armaris "empotrats" a la pedra, que s'havien convertit ara en insòlites vitrines-aparador d'aquestes peces, la més destacable de les quals és una magnífica custòdia-ostensori del segle XVII, que a partir d'ara restarà emplaçada a la capella que albergava la imatge de la Verge del Dolors, que al seu torn s'ha traslladat a la capella del Sant Crist.

Aquesta esplèndida custòdia-ostensori, que supera el metre d'alçada i està realitzada en plata sobredaurada, presenta la marca o punxó de Barcelona, que indica que fou realitzada en un taller d'aquesta ciutat. Pertany

a la tipologia anomenada de "sol", que consisteix, únicament, en un viril –o cercle central, on s'hi exposava la sagrada forma–, voltat de centelles arrissades que es projecten des dels extrems del cristall, muntat sobre un peu d'abarroades formes.

Val a dir, però, que aquestes no són les úniques peces d'orfebreria que es conservaven a Sanaüja, sinó que una petita col·lecció la trobem als fons del Museu Diocesà d'Urgell, amb peces notables com una creu processional o una veracreu.

En definitiva, la vall del Llobregós conserva un notable fons d'orfebreria: des de l'excel·lent reliquiari del Sant Dubte –que en seria la peça "estrella"–, fins a la magnífica col·lecció de la parròquia de Torà, composta de tres creus processional (afegint-hi la del lloc agregat de l'Aguda, també conservada a Torà), o una notable custòdia-ostensori i altres peces com bordons i canelobres. Finalment, també és important l'aportació de petits nuclis dispersos, com el de Cellers, en aquest cas agregat a Torà i que també guarda un considerable fons d'orfebreria en un mas de la vall del mateix nom. També dels nuclis de Claret i Lloberola (aquest últim agregat a Biosca), han pervingut sengles creus processional mentre que, finalment, a l'església de Vilanova de l'Aguda es conserven tres peces d'orfebreria religiosa consistents en una creu processional, una custòdia i un calze.

Maria Garganté

Telefons d'interès

BIOSCA

AJUNTAMENT	973 473 241
CONSULTORI MÈDIC	973 473 528
ESCOLA	973 473 505
PARRÒQUIA	973 473 082

CALONGE

AJUNTAMENT	938 680 409
PARRÒQUIA	938 698 416
RÀDIO ALTIPLÀ	938 680 090

CASTELLFOLLIT

AJUNTAMENT	938 693 031
ESCOLA	938 693 011
PARRÒQUIA	973 524 039

IVORRA

AJUNTAMENT	973 524 036
LOCAL SOCIAL	973 524 100
PARRÒQUIA	973 524 039

MASSOTERES

AJUNTAMENT	973 551 426
CONSULTORI MÈDIC	973 551 226
PARRÒQUIA	973 500 213
TEL.PÚBLIC	973 550 439

LA MOLSOSA

AJUNTAMENT	973 296 090
PRADES TEL.PÚBLIC	973 473 037
PARRÒQUIA	973 524 039

PINÓS - ARDÈVOL

AJUNTAMENT	973 473 292
CENTRE CULTURAL	678 691 539
ESCOLA	973 473 463
PARRÒQUIA	973 473 010

SANAÜJA

AJUNTAMENT	973 476 008
CONSULTORI MÈDIC	973 476 066
ESCOLA	973 476 136
FARMÀCIA	973 476 109
GRALLERS-DIABLES	973 476 163
PARRÒQUIA	973 476 079

TORÀ

AJUNTAMENT	973 473 028
BOMBERS	973 473 380
	973 473 496
CONSULTORI	973 473 333
ESCOLA	973 473 204
FARMÀCIA	973 473 220
PARRÒQUIA	973 473 082

VICFRED

AJUNTAMENT	973 550 586
PARRÒQUIA	973 524 039

Programació de Ràdio Altiplà - La Xarxa 2012-2013

De dilluns a divendres:

00:00 – 02:00	SAC DE SONS	Xavier Gargallo
02:00 – 04:00	QUI TRUCA DE MATINADA?	Elisenda Pineda
04:00 – 06:00	FORA D'HORA	Joan Turró i Josep Teixidó
06:00 – 09:00	NOTÍCIES EN XARXA (matí)	Roger Rofin
09:00 – 10:00	LA TERTÚLIA	Mònica Hernández
10:00 – 13:00	PICÓ.CAT	Alfred R. Picó
13:00 – 14:00	LA CUINA DE CARBÓ	Mireia Carbó
14:00 – 14:30	NOTÍCIES EN XARXA	Oriol Pujadó i Maite Polo
14:30 – 15:00	ESPORTS EN XARXA	Marta Casas
15:00 – 16:00	CELOBERT	Lluís Gavaldà
16:00 – 19:00	LA TARDA	Marina Romero
19:00 – 20:00	EL CONCURS DE LA XARXA	Albert Vico
20:00 – 24:00	L'OBSERVATORI	Joan Catà
-20:00 – 21:00		El Dia al Punt – Notícies en Xarxa
-21:00 – 22:00		Esports
-22:00 – 22:30		L'observatori de l'economia
-22:30 – 23:00		L'observatori de la cultura
-23:00 – 24:00		Notícies en Xarxa nit i tertúlia

* **LA NOTÍCIA AL PUNT** després dels butlletins horaris de les 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18 i 19h.

Dissabte:

00:00 – 01:00	L'INTERNAUTA	Vicenç Partal
01:00 – 05:00	L'ALTRA CARA DE LA LLUNA	Nando Caballero
05:00 – 06:00	MÚSICA.CAT	R. Soldevila i Anna Traveria
06:00 – 06:30	BLAUMARÍ	Francesc Callau
06:30 – 07:00	SOM TERRA	Pilar Garcia
07:00 – 08:00	AMUNT I AVALL	Virtu Morón
08:00 – 11:00	MANERES DE VIURE	Jordi Sacristan
11:00 – 14:00	PROGRAMACIÓ LOCAL	La Setmana al Punt
		L'Informatiu i l'Agenda
14:00 – 14:30	NOTÍCIES EN XARXA	Anna Murgadas
14:30 – 15:00	ESPORTS EN XARXA	Guillem Barquín
15:00 – 16:00	EMPENTA	Pau Garcia-Milà i Jordi Collell
16:00 – 18:00	GENERACIÓ ANALÒGICA	C. Serrano i Ismael Agudo
18:00 – 21:00	EN JOC	Oscar Herreros
21:00 – 22:00	CATSONS	Gisela Puntí
22:00 – 23:00	MÚSICA.CAT	R. Soldevila i Anna Traveria
23:00 – 24:00	CLUB DEL COUNTRY	Rafel Corbí

Diumenge:

00:00 – 00:02	BOULEVARD	Enric Cusi
02:00 – 05:00	QUEDEM A LA RÀDIO	Eloi Roca
05:00 – 06:00	SELECCIÓ MUSICAL	
06:00 – 06:30	BLAUMARÍ	Francesc Callau
06:30 – 07:00	SOM TERRA	Pilar Garcia
07:00 – 08:00	AMUNT I AVALL	Virtu Morón
08:00 – 11:00	MANERES DE VIURE	Jordi Sacristan
11:00 – 14:00	PROGRAMACIÓ LOCAL	L'Informatiu i l'Agenda
14:00 – 14:30	NOTÍCIES EN XARXA	Anna Murgadas
14:30 – 15:00	ESPORTS EN XARXA	Guillem Barquín
15:00 – 16:00	SAPIÈNCIA	Mònica López
16:00 – 18:00	VIA VERDA	Josep M. Cano
18:00 – 21:00	EN JOC	Oscar Herreros
21:00 – 21:30	VA DE CASTELLS	Pep Ribes
21:30 – 22:00	MEZCLES DJ	Gerard Trench
22:00 – 23:00	CLUB DEL COUNTRY	Rafel Corbí
23:00 – 24:00	SELECCIÓ MUSICAL	

EXCAVACIONS GERMANS

CASES

Oficines i magatzem: Polígon l' Aguda II, nau 8
25750 TORÀ (LLEIDA)

Tel / Fax: 973.47.36.16 / 629.28.55.18

e-mail: germanscases@excavacases.es

EXCAVACIONS - TRANSPORTS - CONTENIDORS - MATXUQUEIG

RECOLLIDA
I APLICACIÓ
DE PURINS

Tel. 973 524 072

610 606 413

CAL MOLINS - IVORRA

Plaça Major - Claret de Torà
telf. 973296008

Restaurant "Can Solé Xic"
Turisme rural "Cal Miramunt"
calmiramunt.claret@viladetora.net

Perruqueria
Carmen's
HOME I DONA

Depilacions, solarium...

Plaça del Vall, 8
Tel. 973 473 106
TORÀ (Lleida)

Construccions
Sant Gil, S.Coop.C.Ltda.

Av. Solsona, 8, ents 6 - Telèfon 973 473 547 - 25750 TORÀ (Lleida)

Serveis i Neteges
Segarra

Atenció personalitzada per a avis
i/o malalts, a domicili.
Servei de neteja per a
particulars, despatxos,
obra nova.

Av. Ponts, 1 - GUISSONA
973 55 25 02 - 618 72 88 59

sad_segarra@yahoo.es

assessoria

COFISCO
S.L.

Plaça de la Creu, 3
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 317

Fax 973 473 644

e-mail: cofisco@telefon.es

VENDA DE:
OLIS, LUBRICANTS
I GRASSES

ESTACIÓ DE SERVEI

MÁS

SERVEI A DOMICILI DE GASOILS

Ctra. d'Andorra, s/n
Tel. 973 47 35 81
25750 TORÀ

UN TIÓ MOLT FRED

No sé com es planteja l'Ajuntament de Torà mantenir aquest Tió tòtric i fred cada any... No sé encara com molts pares ens animem a anar-hi amb els nostres fills i filles. Entrar per la porta del poliesportiu és com entrar a una dimensió on el temps no corre i el fred t'atura. No sé quin sentit té organitzar una activitat infantil on no ens sentim acollits, ni per l'espai ni pel fred regnant en ell. Estar tres hores al poliesportiu és tasca arriscada pels soferts pares que pensem que s'ha de fer poble i aprofitar les activitats que en ell s'hi fan.

Quin sentit té fer cagar un Tió en un espai tancat si el fred que hi fa és el mateix que fa al carrer? Es podria fer a la plaça, en un lloc arrecerat, on hi toqués el sol i així no haurien ni d'encendre les llums del poliesportiu que gasten... Quines prioritats té l'equip de govern quan no es digna a encendre la calefacció d'un espai públic municipal? No cal que em contesteu, ja sé que podeu dir que som lliures d'anar-hi, però tothom sap que fer cagar el Tió al teu poble és d'obligat compliment quan tens dues filles petites; plantejar-se no anar-hi és com dir que els Reis aquest any no passaran... i si hi passen, com segurament faran per Torà, els demano més sentit comú, molts litres de gas-oil i saber triar les prioritats.

Sílvia Peribáñez Cerveró

2012 + 1

Hem entrat a l'any 2012 + 1 i en dimarts. Desitjo que això no sigui un mal averany per ningú i és que aquest any, i ja som al febrer, pot ser encara pitjor que l'any que hem deixat enrere. Tot segueix si fa o no fa. Segueixen les incerteses tant en l'àmbit econòmic com polític; els dubtes a nivell social per la possible pèrdua del lloc de treball o no; els inacabables estira i arronsa entre Catalunya i Espanya; els comentaris inadequats de ministres, (el ministre Wert encara ens posa verds), banquers, militars,

polítics i altres persones no grates; la por a una possible sortida de l'Euro i a tot el que això suposaria per a les nostres butxaques, etc., etc.

Malgrat aquest continuisme malaltís hem d'encarar aquest nou any amb un renovat optimisme pensant que tothom pot fer quelcom per sortir del pou on ens trobem. Hem de pensar que si cadascú fa una mica en el seu dia a dia per millorar aquesta situació ens en sortirem. Per tant ens hem de treure la son de les orelles i lluitar tots plegats per fer arribar a bon port el nostre país Catalunya.

Josep Verdés

L'HUMOR, BON HUMOR

L'explosió d'hilaritat es produeix quan es donen unes relacions il·lògiques entre diferents idees que en principi són inesperades. És el que passa amb el final dels acudits, que hom no espera una sortida relacional entre dos conceptes, la qual cosa provoca una situació insospitada o ridícula que esclata en un riure o somriure fruit del sentit de l'humor. Això és degut a les relacions intel·ligents que només es troben en el cervell evolucionat de la persona. Tanmateix, només és possible en un ambient de relaxació, ja que una situació estressant o crispada o de mal rotllo provoca mal humor i agressivitat i impedeix l'aparició d'aquella espurna que se sent com unes pessigolles i que provoca el riure.

La màxima expressió de l'humor és aquella que és fruit de la reflexió, de la visió humorística i ridícula de la pròpia persona, de tal manera que aquell que no és capaç de riure's d'un mateix, li falta encara bastant per evolucionar com a persona. Podem estendre aquesta idea a un nivell social: si no som capaços de riure'ns de la pròpia societat a la que pertanyem, no haurem superat aquella frontera que ens pot ajudar a conviure en pau i avançar cap a una evolució més humana.

Fermí Manteca

"la Caixa"

Torà

Pl. de la Creu - Av. Solsona

25750 Torà

Tel. 973 46 40 20

Fax 973 47 38 15

e-mail: oficina.4378@lacaixa.es

FRANCESC PUJOLS I MORGADES

El Ventilador va néixer amb la idea d'esventar els temes que sembla que no encaixen enlloc. De bon començament se'n va fer càrrec el mateix Consell de Redacció, però aviat la secció va tenir vida pròpia de la mà d'en Galderich Recasens. Ara que ell l'ha deixat per dedicar-se a d'altres afers, se m'ha encomanat a mi el privilegi de tirar-la endavant. De fet, fins passat el dia 21 de desembre, quan vaig veure que el món no s'acabava, no vaig acceptar l'ofertament.

Per tant, toca presentar-se: Jo sóc en Quico Perdigo i us puc assegurar que n'he vistes de tots colors. Jo vaig passar set anys a l'Àfrica convivint amb una tribu de caníbals que es deien els Mau-Mau. Eren tan caníbals, que si veien un explorador blanc, no li preguntaven ni com es deia. Se'l crusprien al vol. A mi no se'm van menjar mai perquè jo, quan agafo por, em torno tartamut i si aquella gent se'n mengen un, després els hi agafa un atac de sanglot que cauen esterrecats. Recordo que van visitar la tribu uns francesos amb els qui anava la Sylvia Kristel, doncs pensaven filmar una pel·lícula que volien titular "Emmanuelle y los Últimos Caníbales" però que finalment van haver d'anomenar "Holocausto Caníbal" perquè se'ls van cruspir a tots, des del productor fins a l'últim càmera. Va ésser terrible. Només es va salvar la Sylvia Kristel, perquè resulta que el cap de la tribu tenia un fill un mica curt de gambals i li va dir a son pare: "Què, papa, aquesta també ens la tenim que menjar?" I el cap de la tribu, va repassar de dalt a baix la Sylvia perquè la tenien allà ben nua, i li va dir al seu fill: "Saps que podem fer, nen? Val més que fiquem aquesta a dins de la cabana i ens mengem la teva mare!!!" Terrorífic, no us hi vulgueu trobar.

Doncs bé, ara que ja ens coneixem una mica, som-hi!

Es van celebrar les eleccions catalanes el 25 de novembre amb uns resultats espectaculars—encara que alguns ho neguin—a favor de la independència d'aquest país. D'aquests resultats se'n desprèn que hi ha una majoria absoluta dels independentistes (CiU+ERC+CUP = 74) o a favor del referèndum (CiU+ERC+PSC+ICV+CUP = 107), i en contra de tot plegat i de què la Terra giri al voltant del Sol (PP+C's = 28), misèria i companyia.

Amb tot, el pacte que el president Artur Mas va signar al costat d'Oriol Junqueras suposa la culminació d'uns esdeveniments que gairebé tothom, amb ulls més o menys benvolents, observava amb certa incredulitat. Fins i tot, encara hi ha qui es mira CiU amb mal·fiança. "Va de debò això de CiU?", es pregunta tanta gent amb la imatge de Duran i Lleida al cap. És probable que no tota la federació es cregui el canvi de rumb que s'està prenent, però el nucli dur de CDC està donant senyals inequívokes de què si d'ells depèn, no hi haurà marxa enrere.

Sigui com sigui, i independentment de la voluntat que tingui cadascú de què Catalunya esdevingui un Estat, hi ha quelcom en Artur Mas que és lloable. Gran part d'aquells que sempre l'han acompanyat de prop o des de la distància, ara li donen un calbot de dimensions considerables. Parlo de tota aquella classe alta,

d'aquella burgesia catalana i espanyola que ha procurat sempre per la moderació i per mantenir l'estatus quo, d'aquells sectors que viuen amb comoditat fent negoci amb Madrid i que no veuen més enllà del seu interès. Parlo del propi Duran, de Joan Rosell, de Foment del Treball, de les grans patronals catalanes i espanyoles, parlo de La Vanguardia i del conde de Godó, parlo de la mateixa classe ministerial de Madrid, parlo del Foro Puente Aéreo, de Florentino Pérez, de Isidre Fainé, de Salvador Alemany i de tants altres.

Tota aquesta gent, a la qual CiU sempre ha acompanyat, ara veuen com la seva paradeta tremola perquè una pota ha decidit que té altres fronts més importants als quals sostenir. Hi ha qui creu que l'aventura de la sobirania és un afer d'interessos personals, però el cert és que Mas i els seus acompanyants convergents només tenen amics influents a perdre en aquesta trajectòria. I, aleshores, per què ho fan? Doncs probablement perquè Mas ha considerat que el país no té alternativa. A veure si resultarà que en Francesc Pujols i Morgades, escriptor i filòsof català, tenia una fascinant visió del futur quan escrivia això:

"Tal vegada no ho veurem, perquè estarem morts i enterrats, però és segur que els qui vindran després de nosaltres veuran els reis de la Terra posar-se de genolls davant Catalunya. I serà aleshores quan els lectors del meu llibre, si encara en queden alguns exemplars, sabran que tenia raó. Quan es miri els catalans, serà com si es mirés la sang de la veritat; quan se'ls doni la mà, serà com si es toqués la mà

de la veritat. Molts catalans es posaran a plorar d'alegria; se'ls haurà d'assecar les llàgrimes amb un mocador. Perquè seran catalans, totes les seves despeses, on vagin, els seran pagades. Seran tan nombrosos que la gent no podrà acollir-los a tots com hostes de les seves vivendes, i els oferiran l'hotel, el més preuat regal que se li pugui fer a un català quan viatja. Al cap i a la fi, i pensant-hi bé, més valdrà ser català que milionari. Com que les aparences enganyen, encara que un català sigui més ignorant que un ase, els estrangers el prendran per un savi, que porta la veritat a la mà. Quan Catalunya sigui reina i mestra del món, la nostra reputació serà tal, i l'admiració que se'ns manifestarà arribarà a tals cimeres, que molts catalans no gosaran dir el seu origen i es faran passar per estrangers. Si algú es meravella que Catalunya —que, en comparació amb altres nacions, no té res i no representa res; que no té el més mínim, és a dir la independència política; la decisió de la qual no pesa res als consells d'Estat— estigui destinada a dominar el món, si algú es meravella d'això, nosaltres respondrem això altre: "Si haguessin dit als romans, quan volien dominar la Judea, que els jueus els dominarien a ells, així com a tota Europa i Amèrica —que encara no havia estat descoberta—, és segur que s'haurien posat a riure".

A reveure!

Quico Perdigó

PROTAGONISTA: L'ÍNDIX

Us heu preguntat mai perquè dels cinc dits de la mà només n'hi ha un de destinat, sense ensenyament ni exercici previ, a assenyalar una cosa o lloc determinat? Automàticament prescindim dels quatre restants, que no serveixen per a l'ocasió, ja que instintivament queda reservat a l'índex la missió de posar el punt de mira en allò que volem escrutar.

Aquesta entrada o prefaci en la present col·laboració potser us sobtarà o estranyarà. Mirem d'aclarir-ho:

Escriu aquest treball els dies darrers de l'any 2012. Quan el rebreu ja haurà passat un mes, i a la velocitat que es produeixen els fets, potser alguna cosa haurà canviat i el panorama sigui diferent. Ens hi hem d'exposar.

Aquesta tardor passada ha esdevingut especialment moguda a Catalunya en l'àmbit polític, econòmic i social. Sense obviar l'apocalíptic segell de la crisi galopant, que tenalla un percentatge molt alt dels nostres conciutadans, les eleccions al Parlament del 25/N han suposat una forta patacada, impen-sada, a la formació de

CiU i especialment per al president Mas i han canviat substancialment la correlació de forces a la cambra legislativa.

El panorama que s'està obrint en el bienni que comença l'1 de gener del 2013 és d'una incertesa i complexitat que escapa a tot comentari. Farà falta una ajuda sobrenatural perquè el resultat d'aquesta guerra que s'ha establert des de la trinxera centralista contra l'aspiració legítima de la catalanitat, es decanti cap al costat a què aspira la majoria.

I aquí és on entra el símil del comentari manual assenyalat al començament. Tenim cinc dits d'una mà que en aquest cas és Catalunya. I a cada un dels esmentats dits podem atribuir un significat relacionat amb la nostra història des dels inicis del segle XVIII. Així, el polze hauria de representar la desfeta catalana del 14/9/1714 sota la ferotge batalla d'en Felip V i el seu demolidor decret de Nova Planta. Fem un salt i anem a l'altra banda on al dit petit podríem atribuir el cop d'estat incruent del general Primo de Rivera que va degollar

la incipient Mancomunitat de Catalunya de Prat de la Riba i Puig i Cadafalch l'any 1923. Potser que seguim amb el dit següent, l'anular, el quart de la colla (el dels anells), i tercer d'aquest rànking, i donar-li la paternitat del decret de 5 d'abril de 1938, en plena guerra incivil, en què fou anul·lat l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, signat pel dictador a Burgos (als quatre dies, el dia 9 del mateix abril, va ser afusellat, també a Burgos, el dirigent d'Unió Democràtica de Catalunya Manuel Carrasco i Formiguera). I arribem al següent, al del mig, anomenat cor, adjudicant-li les misèries derivades de la postguerra i, sobretot, l'intent d'esborrar de la faç de la terra tot allò que fes olor de catalanitat.

Per últim hem reservat el cinquè, l'índex, que

esdevé el principal protagonista del comentari d'avui. Si els quatre anteriors, tots de caire negatiu, pertanyen al passat, aquest ens hauria d'assenyalar el camí positiu envers un futur destinat a la recuperació de la dignitat que com a poble volem per a Catalunya. Potser ja ha arribat l'hora de treure'ns de sobre l'etiqueta de "colònia" o "gestoria"

a què ens vol reduir la centralitat més "FAESÍSTICA", abanderada dels "antis" més punyents. Per sort que no tots són iguals, però aquells pesen i decideixen més que tots plegats i busquen brega per terra, mar i aire ja sigui a Madrid, a Brussel·les i allí on convingui. El dit índex ens assenjala el camí a seguir al llarg d'aquest bienni que acabem d'encetar. La travessia serà difícil, complicada, plena d'obstacles i d'incerteses tant polítiques com econòmiques. Per més que ens trobem davant d'un mur infranquejable de supèrbia i arrogància no podem claudicar. Si de veritat estem en un àmbit democràtic, es pot silenciar la veu de tot un poble? La voluntat i la llibertat col·lectives no passen primer que la Constitució?

L'índex avui posa a l'horitzó de tots els catalans el camí de la consulta i el dret a decidir. Serem conseqüents amb aquesta premissa que és absolutament democràtica malgrat que a alguns els pugui contrariar?

Albert Brau i Bagà

ATENCIÓ CIUTADANA

Oficines d'Atenció Ciutadana
Xarxa territorial d'atenció ciutadana

Atenció presencial i personalitzada
Informació sobre serveis i tràmits de la Generalitat
Registre públic de documentació

Més informació: gencat.cat/oac

INFORMACIÓ + PERSONALITZACIÓ

OAC

OFICINES D'ATENCIÓ CIUTADANA

Barcelona
Sant Honorat 1—3
T 934 024 667

Cerdanya
Plaça del Rec 5
Puigcerdà
T 972 880 311

Girona
Plaça de
Pompeu Fabra 1
T 972 975 000

Lleida
Lluís Companys 1
T 973 703 500

Tarragona
Sant Francesc 3
Entl.
T 977 236 559

Terres de l'Ebre
Jaume I 2—4
Amposta
T 977 705 319

012
gencat.cat

**Generalitat
de Catalunya**

QUE TOT CANVIÏ

Als pobles, encara hi ha qui mira la Lluna i s'organitza el dia. Qui decideix si en lluna vella anirà a l'hort a plantar pèssols o bé espinacs o enciams en lluna nova. I aquesta magnífica saviesa popular es manté gràcies a la conservació de molts patrimonis; entre ells, la possibilitat de la foscor. A les ciutats, ja ho sabem, fa dècades que la negra nit és matèria arqueològica, sepultada per tot tipus de fanals d'alta eficiència. És per aquesta raó que, per als individus que no pateixen sorpreses mensuals, és summament difícil viure segons el calendari lunar. I quan el segueixen, sovint és a través de les festivitats paganes que, com el Carnaval, pertanyen al culte lunar.

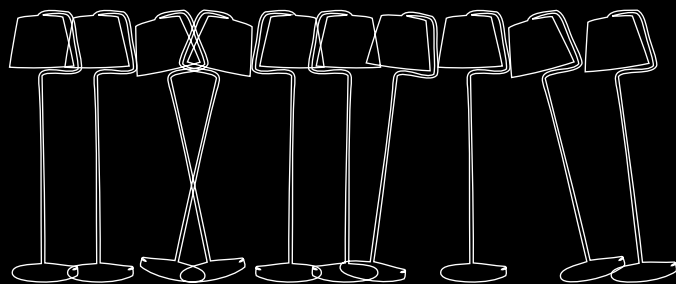
Imaginem-nos ara enmig d'una festa de Carnaval. Estem en un envelat una mica estrany; bastit entre els límits difusos d'un aparcament i un descampat. Des del cotxe, les llums són tristes i, la música, apagada. Amb tot, rius de gent disfressada de criatures fantàstiques surten dels automòbils i pugen, capcots i en silenci, per la rampa que du a l'interior del recinte. Quan hi entrem, hi ha una orquestra invisible que interpreta unes peces vagament familiars. Els moviments de les màscares són lents i sinuosos. Un té la sensació que el miren i el segueixen i l'ambient es fa, a poc a poc, més dens, més agre.

Els personatges de l'escena tenen la cara tapada, però per alguns gestos se'ls pot reconèixer. No s'hi veuen veïns; però hi ha gent de la comarca. També hi ha moltíssimes personalitats públiques. Sense identificar-los, un comença a entendre que es passeja per una festa on hi ha algunes de les quatre-centes persones que, segons digué Fèlix Millet, remenen les

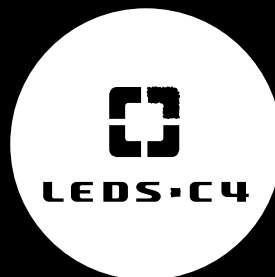
Francis Bacon
Study for the Head of a Screaming Pope, 1952

cireres d'aquest país petit. Es coneixen entre sí i es troben a moltes altres celebracions. Però hi ha massa gent com perquè tots siguin d'aquí. De fet, se senten veus i accents de tota la península. Els rostres, que es descomponen i recuperen cíclicament l'aparença inicial, no deixen de vagar per la sala. Hi ha una aura

www.outletlamparas.com

horari: de 8:30 a 13:30 h. i de 15:00 a 18:45 h.

afores, s/n
25750 Torà (Lleida)

de por, com a les pintures de Francis Bacon.

A fora, fa mesos i anys que hi plou molt i hi fa molt fred. Tot d'una, quan més ràpid giraven, ja fa cinc anys que el cavallets del circ van parar de rodar. Al principi, tothom es pensava que la crisi duraria poc, que érem forts. Però el petit diluvi va anar mullant la roba i oxidant les estructures. I a poc a poc, de les clavegueres fumejants, en començà a sortir tota la porqueria acumulada durant anys.

Parlem d'un sistema polític i econòmic exhaust i que, últimament, es revela amb totes les seves mancances. Cada dia esclata una canonada o altra. Hi ha dies en què la pestilència és insuportable. Algunes estructures estan del tot oxidades; altres, que en aparença aguanten, els cal una desinfecció a fons. El sistema ha fallat per part de molts partits polítics, per massa Administracions. I el problema no ha estat la petita

picaresca quotidiana, com algú ha dit, sinó la corrupció organitzada des d'algunes institucions.

Massa còmplices en totes les corrupteles. I, com deia aquell, no cal anar a deserts llunyans ni terres remotes per trobar-les. Aquí també tenim els nostres lladres comarcals, els autèntics artistes revelació. Després de saquejar cooperatives, com qui s'emborratxa de cervesa i ho oblidat tot amb la ressaca de l'endemà, per a ells tot segueix feliçment igual. Això sí, amb un munt de ferits deixats a les cunetes. Malgrat tot, cal seguir confiant en la capacitat de regeneració del sistema i de la política, ja que fora d'ella no hi ha res. Esperem que aquesta catarsi carnavalesca serveixi perquè tot canviï; i no com a El Gatopardo, perquè tot segueixi igual.

Roger Besora
roger.besora@gmail.com

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

Plaça del Pati, 4
 25750 TORÀ
 telèfon
 973 47 30 83

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

LLIBRERIA ROVIRA

Estanc
Videoclub
Papereria
Objectes de regal

M^o Rosa Mases Riu
 P/Vall, 16 Torà (Lleida)
 Tel. i fax: 973473346

TORÀ AMB AIRE DE NADALA

Enguany i per celebrar el concert de Nadal del CEIP Sant Gil, la classe dels *Submarinistes* de 5è i la classe dels *Maies* de 6è varen voler treballar el poema de Nadal conjuntament i cooperativa, ja que en lloc de buscar un autor destacat van fer les seves estrofes i rimes. La forma de realitzar-lo va ser tot llegint molts poemes de Nadal i posteriorment i dividits en grups els nens i les nenes van crear les seves estrofes i les van ordenar per donar-hi un xic de coherència i poder oferir-lo a tothom que el va poder escoltar el 14 de desembre i a qui el vulgui llegir a la revista. Tot seguit:

Quan arriba el desembre
Torà té aire de nadala;
com cada any els de l'escola us deleitem
amb un concert a les portes de l'hivern,
Enguany el nostre poema
no és de cap autor destacat
és fruit de buscar rimes i pensar amb el cap.
Aquí van tots els nostres desitjos,
tots els sentiments i emocions
que comencen a sorgir
en sentir l'olor dels torrons.

Quan Torà té aire de Nadala
milers de sensacions ens agermana
i com diu la dita: per Nadal
cada ovella al seu corral.

Als arbres de la plaça de la Font
cap fulla els ha quedat;
el desembre ha arribat
i tot ho ha gelat.
Aquests dies per Torà tothom va abrigat,
fins i tot els gats del teulat.
Les flors pansides estan
i fins la primavera no retornaran
Cap al Calvari poca gent hi va
el fred ja comença a apretar
malgrat que un bon abríc
és el millor amic.

Quan Torà té aire de Nadala
milers de sensacions ens agermana
i com diu la dita: per Nadal
cada ovella al seu corral.

Pel pont de desembre
jo començo a fer el pessebre
i jo em pregunto:
com serà aquest Nadal?
el pare em contesta: aquest Nadal serà genial!
Jo he sortit a voltar pels carrerons engalanats
amb el fred sota els meus peus i el nas gelat.

De Torà no me'n vull anar
perquè el Nadal està a punt d'arribar.
A la plaça Vilabella el pessebre no pot faltar
els veïns el racó engalanen
pels carrers il·luminar
i la gent impressionar.
Temps enrere els fadrins festejadors
passaven a cantar cançons
per les masies i els racons;
Torà ple de llum encara està
fins l'hora d'anar a sopar

Quan Torà té aire de Nadala
milers de sensacions ens agermana
i com diu la dita: per Nadal
cada ovella al seu corral.

I és que la nit de Nadal
cada flor és una estrella,
cada regal un somriure,
cada nen un món de fantasia
i cada família una font de felicitat;
i... a cada casa
trobarem un arbre ben decorat,
trobarem el cant d'un àngel,
trobarem la diversió
i jo faré cagar el tió.
Cada casa té un pessebre
amb pastorets, el caganer,
el bou, la mula, Josep i Maria,
molssa, ginebre i farina.

Quan Torà té aire de Nadala
milers de sensacions ens agermana
i com diu la dita: per Nadal,
cada ovella al seu corral.

El dia de Nadal les campanades van sonant
i els petits infants amb impaciència
a la plaça del Vall se'n van
doncs el tió ja els està esperant!
El 25 de desembre, diada assenyalada

LLIBRES

RECOMANATS

Dani Vidal

ALEXANDRA GREBENNIKOVA
"Les bicicletes no es mengen"
 Editorial El Toll (2012)
 292 pàgines

L'escriptora russa establerta a Andorra Alexandra Grebennikova presenta un recull d'articles publicats entre els anys 2009 i 2012 als principals mitjans de comunicació andorrans.

L'editorial valenciana El Toll es va fixar en la qualitat i l'originalitat d'aquests textos i va proposar a l'autora recopilar-ne els millors per editar-los. El resultat és el llibre "Les bicicletes no es mengen", que aplega 160 articles que tracten temes molt diversos, en els quals queda reflectida la seva ràpida integració a la societat i la cultura andorranes.

"Escriptora entusiasta, conspiradora feliç, ha esdevingut una de les veus principals a través de les quals l'Andorra de les primeres dècades del segle XXI es contempla i s'explica a si mateixa. Sense cap dels prejudicis culturals i comunitaris que formategen la nostra visió de les coses, la perspectiva alegre de l'Alexandra ens obre l'horitzó a una idea més positiva i potser més ajustada de nosaltres mateixos", segons la defineix Vicenç Mateu Zamora, Síndic General de les Valls d'Andorra.

El títol del llibre és una frase que la filla de l'autora va dir quan tenia 4 anys i que també dona nom a un bloc d'articles d'Alexandra Grebennikova.*

Les il·lustracions del llibre són de l'artista andorrà Jordi Casamajor, nom i estil que ens pot resultar familiar atès que també fou el dibuixant de l'*Auca del Mil·lenari* del Sant Dubte d'Ivorra.

*<http://lesbicicletesnoesmengen.blogspot.com.es>

TERÀPIES MANUALES

"Recupera la SALUT i el BENESTAR"

- Kinesiologia Holística
- Drenatge Limfàtic
- Quiromassatge i massatge en estirament
- Flors de Bach
- Reflexoteràpia podal

Carme Alsina. Tel. 938698534 - 635661405. CALAF

HORES CONvingudes i també DOMICILIS

*Al servei de la comarca
des de 1895*

Telèf. 938698019
Floristeria 938680301

ah

AGRIPLANT HUGUET

SERVEI INTEGRAL DE JARDINERIA

Tècnic especialista en jardineria
Planificació, construcció i conservació de jardins

CENTRE DE JARDINERIA
c/ Folguera a Jorba s/n
08280 CALAF

Telèfon 665 63 35 20

LES CUINERES DEL LLOBREGÓS

Núria Santaulària Santaulària

Arribo a Soldevila, d'Ardèvol, la casa que ha vist néixer i fer-se gran a la Núria. Tot i que fa força fred, ella m'està esperant a l'era amb una bossa de brots de roser perquè m'emporti a casa. Pugem al menjador i hi trobo una taula parada, digna d'un dinar de Nadal amb la família. Tovalles de mudar, espelmes, la cassola del tiberi i el Pessebre de fons amb les llumetes enceses, perquè la foto quedi més guarnida. També hi ha posat una ampolla de vi que guarda perquè a l'etiqueta hi diu Ardèvol i un plat amb fruits secs i galetes perquè "piquem mentre parlem". Quan acabem, em prepara una carmanyola amb guixes per

sopar. Aquests detalls sols ja la descriuen: La Núria és una persona senzilla i familiar, inquieta i generosa i per sobre de tot, bondadosa. Em confessa que li agraden molt tots els "labors" i l'interior de casa seva ho corrobora.

En un paper de llibreta, i amb lletra de cal·ligrafia té apuntats els ingredients i la preparació d'aquesta recepta que va aprendre de la seva mare, ja fa molts anys. Aquesta recepta es pot fer tant amb cigrons com amb guixes, però hem triat la segona opció, ja que tots els ardevolans hem menjat guixes de la Núria i ens encanten! *Ester Closa*

GUIXES AMB BUTIFARRA NEGRA I CANSALADA

Ingredients per a 4 persones

1 kg de guixes - 1 ceba - 3 grans d'all - julivert - una mica de tomàquet - 1 cullerada de farina - caldo de coure les guixes - una mica de pebre.

...per a la picada: safrà - 2 alls petits - 40 g d'ametlles i avellanes - una mica de canyella en pols - julivert

Preparació

En una cassola amb oli d'oliva s'hi fregeixen la ceba trinxada, els alls, el julivert, el tomàquet i seguidament s'hi tira una mica de farina. Es remena i s'hi afegeix el caldo de les guixes cuites, fins que faci una bona salseta. De seguida se li afegeixen les guixes ja bullides, el pebre i una bona "picada a la catalana". Es pot servir amb rodanxes d'ou dur per sobre o bé amb cansalada i botifarra negra, que és com ens ho ha presentat la Núria.

ROS
autoescola

tel. 973 551 011
973 460 164
973 462 028

FUNERÀRIA DE TORÀ
i COMARCA

J. TORNÉ

Servei permanent 24 h 973 390 862

SERVEI PER A PARTICULARS I
PER A TOTES LES COMPANYIES
D'ASSEGURANCES

REPRESENTANT:

JAUME TARRUELLA I SOLÉ
PLAÇA DE LA FONT, 10 - TORÀ
TEL. 973 473 423

Josep Viladrich

Pintura i Decoració

Carrer Occident · Tel. 973 473 455 · TORÀ

RESOL

SOLSONA

C/ Sant Nicolau, 4
Tel. 973.48 04 02
revelatges@fotoresol.com

- Reportatges professionals FOTO-VIDEO - DVD.
Demaneu-nos pressupost sense compromís.
- Revelatge de les teves fotografies DIGITALS i
analògiques en 1 HORA.
- Tot tipus de serveis fotogràfics i digitals.

FUSTA, ALUMINI I P. V. C.

Badia

Avgda. Solsona, 17
Tel. 973473181
25750 - TORÀ

**TALLER
MECÀNIC**

R. R.

REPARACIÓ I VENDA DE

- COTXES • MOTOS • BICICLETES
- MOTOSERRES • BOMBES D'AIGUA

Carrer Eras, 19

☎ (973) 47 33 27

25750 TORÀ (Lleida)

Tu ets Llobregós
Fes un regal

Regala Llobregós
...regala't !

**PINTURA
I DECORACIÓ
TÀSIES**

PINTURA INTERIOR I EXTERIOR, COL·LOCACIÓ DE PARQUET,
FRISO, PAPER, PANELS DE FUSTA.
RESTAURACIÓ DE MOBLES, PORTES, PERSIANES, LÀMPADES.

c/ Sant Jaume, nº 2 TORÀ Tel. 973473303

SUDOKU

				5	9			
	6	8	3	2	1	7		
		3						
		6	5		7	2		9
	2	7		6				
					4	6	8	
2			6	9			5	3
5				7			6	
		9	4	3				

El SUDOKU consta de 81 caselles distribuïdes en 9 fileres i 9 columnes dividides en àrees de 3x3. Cal omplir les cel·les buides amb els números de l'1 al 9, sense repetir-ne cap a cap filera, ni a cap columna, ni a cap quadrat de 3x3.

ENDEVINALLA

Fortalesa de soldats
que no tenen cap ni peus;
però tots ben col·locats
i tots vestits de vermell.

ACUDITS

Un home passa pel davant del Congrés dels Diputats i sent una tremenda cridòria que surt de la sala:

-Lladre, mentider, xoriço, pocavergonya, esquiol, ruc, flux de merda, imbècil, cabró, corrupte, venut, pòtol, aprofitat, barrut, fals, xuclador, inútil, saquejador, babau, oportunista, trampós, fill de p...

L'home, espantat, li pregunta al guàrdia de l'entrada.

-Senyor, què passa aquí dins? Sembla que s'estan matant.

-No, senyor –respon el guàrdia–, no pateixi ni una mica. No s'estan barallant, no, és que estan passant llista!

Un borratxo es troba una nena pel carrer i el borratxo veu que la nena està plorant.

El borratxo li diu a la nena:

-Nena, per què plores?

I la nena li diu:

-La meva àvia ha caigut d'un 3r pis i ara està al cel.

I el borratxo li diu:

-Doncs quin rebot que ha fet la teva àvia!

El
mis
sat
ge
ama
gat

En aquest codi QR està amagat un missatge. Us convidem a desxifrar-lo i enviar la solució per correu electrònic a info@llobregos.info, indicant les dades del remitent: nom i cognoms, adreça i telèfon. El dia 1 de març de 2013, d'entre els encertats se sortejarà una subscripció gratuïta per 1 any a la nostra revista.

REFRANYS DE MENJAR

Qui menja sopes se les pensa totes.

Sopa bullida allarga la vida.

Menja carn i beu vi vell i et lluirà la pell.

La perdiu s'ha de menjar entre tres: home, gat i gos.

Si vols menjar cargols bons, amb força salsa i picantons.

El pernil millor és el del garró.

Escudella sense gallina per a la meva veïna.

Qui té carn i pa pot esperar a demà.

Val més una arengada damunt del pa que un colom a volar.

Les sardines i els ous, grossos o petits, menja-te'ls amb els dits.

ESPORTS DE MUNTANYA

Què tindran les muntanyes...

A voltes, és quelcom difícil d'explicar aquella atracció magnètica que ens empeny cap a les muntanyes. Com un impuls frenètic, sovint incontrolable, fa que el desig s'acabi apoderant de l'escena sense que cap argument racional pugui oferir massa resistència.

A dalt dels cims, sembla que tot s'aturi. Com si el ritme de la pròpia vida s'establís en sintonia amb els batecs del cor; i la majoria de coses que a primer cop d'ull aparentaven ser transcendents, ara, tot d'una, resultin banals.

La immensitat del paisatge fa que constantment hom es quedi atònit, fins i tot incrèdul, en albirar l'espectacle de colors, llums i contrastos que la terra i el cel

ens brinden. Les roques, la neu, l'aigua, el silenci... es combinen en l'equilibri perfecte, on només la nostra presència interromp el cicle natural de l'autèntica vida.

Aquell que alguna vegada ha vagat en solitud per les muntanyes més altes, en aturar-se, segurament haurà pogut sentir aquella plenitud que tan sols les coses que no són coses ens poden oferir. Endinsar-se en un mateix i cercar en el seu interior, per descobrir com la felicitat es troba amagada darrere petits racons del camí que ens anem traçant cada dia.

Val a dir, que en nombroses ocasions, i malauradament, aquesta felicitat es troba separada de l'amargor i el dolor per una línia molt fina. Les muntanyes han estat

des de temps immemorables camp de batalla d'alpinistes i escaladors, on l'èpica i la tragèdia són, encara avui en dia, presents en les gestes dels més agosarats. I és que la muntanya no fa excepcions, no entén de rics ni pobres, ni d'alts ni baixos... potser tampoc de justícia.

Sigui com sigui que són, les muntanyes seguiran sent un lloc màgic per a molts, un anhel de llibertat, de l'escènica encara viva d'un món que plora. Un món malalt per l'egoisme i la supèrbia de l'home, que malda per enriquir-se i controlar-ho tot sense límit.

Esperem que, algun dia, despertem novament l'amor per la terra que els nostres ancestres van cultivar, i aprenuem a conviure estimant i respectant tot allò que ens envolta i del qual també formem part.

Roger Esteve

*Us agraïeix la
vostre companyia.*

Fins aviat.

Plaça d'Hostal, 1
Telèfon 973 47 30 00
25750 Torà (Segarra)

TENNIS

El Club de Tennis Torà imparteix un curset

Ramon Castellà. - Anar a les pistes de tennis de Torà un dissabte al matí és trobar-se amb una activitat ben moguda. A partir de les 9 del matí grups de nens i no tan nens fan pràctiques d'aquest esport en un curset impartit pel Toni Oriol, de Cervera. Fins a les 2 de la tarda sempre ens trobarem gent de Torà i rodalies jugant a tennis o aprenent a dominar la raqueta, la pilota, els moviments dels peus i sobretot els reflexes per encertar en els diferents tocs de pilota i posar-la allà on convé.

Al'estiu són dos cops a la setmana que s'imparteix aquest curset i s'hi afegeix la Nuri com a monitora. Tant ella com el Toni treballen a les instal·lacions esportives Mas Duran de la capital de la Segarra.

El Club de Tennis Torà és qui organitza aquests curssets on actualment participen 22 persones que cada dissabte puntualment alegren les pistes de tennis de Torà. Tots són socis del club i abonen 20 euros al mes per fer aquest curset. Està obert a totes les edats a partir de 5 anys.

roba de casa

modes

albert

Rita Brau i Rius

Tel. 973 47 31 01 - TORÀ

Solucions als passatemps de la pàgina 49

Endevinalla: la mangrana

Sudoku

7	1	2	8	5	9	3	4	6
4	6	8	3	2	1	7	9	5
9	5	3	7	4	6	8	2	1
1	4	6	5	8	7	2	3	9
8	2	7	9	6	3	5	1	4
3	9	5	2	1	4	6	8	7
2	7	1	6	9	8	4	5	3
5	3	4	1	7	2	9	6	8
6	8	9	4	3	5	1	7	2

RUGBI

Porcs Fers lliures!

El Club de Rugbi dels Porcs Fers van realitzar una jornada, el passat 30 de desembre, al camp de Freixinet (Riner), enfocada a promocionar aquest esport a la Vall del Llobregós i comarques veïnes.

La jornada va començar amb un entrenament a les onze del matí, seguit d'un partit amistós entre dos combinats de diversos jugadors, on participaven jugadores de rugbi femení, jugadors de rugbi masculí i nens aficionats a aquest esport.

La jornada festiva va acabar amb una botifarrada com a dinar per a tothom fent mostra de la importància del "tercer temps", on els jugadors es coneixen i comparteixen experiències.

SERVEIS FUNERARIS DE TORÀ, BIOSCA I SANAÜJA

FUNERÀRIA MONTANER DE CALAF

SERVEI PERMANENT 24 HORES

Avda. de la Pau nº 12 CALAF tel. 938698548 - 938698491 - 938680011

REPRESENTANT A TORÀ

LLUÍS SOLÉ MONTAÑA i TERESA MIRASÓ PASCUET

C/ Sant Gil nº 1, 2on, 4ª edifici Molí. Torà telf 699373274

REPRESENTANT A BIOSCA I SANAÜJA

ANTONI PARRA LÓPEZ

C/ Vilas s/n. Sanaüja tel. 973476078 - 679483950

AGRIPLANT HUGUET S.L.

Reforestacions **ah**

Tallades de millora

Estassada de matolls

Tef. 938698019

ClubAra

Tu ets l'Estrella

El cinema d'ara, al preu d'abans

Ara pot gaudir més del temps lliure, perquè gràcies al Club Ara de "la Caixa", podrà anar al cinema de dilluns a dijous, per **només 2 € l'entrada**,¹ en qualsevol sala Cinesa. Compri ara les entrades a les taquilles Cinesa.

Perquè ara és el moment.

1. Promoció vàlida fins al 31-3-2013 i limitada a 10.000 entrades de dilluns a dijous no festius ni vigílies de dies festius. Màxim dues entrades per persona i per dia. Preu per entrada. No acumulable a altres ofertes. No vàlida per a esdeveniments especials ni per a la sala Capitol. Les butaques VIP, les sales iSens/IMAX i les projeccions en 3D tenen un recàrrec. Cinesa es reserva el dret a limitar temporalment l'ús de les entrades per causes imputables a les distribuïdores de les pel·lícules o en cas de detectar un ús fraudulent de la promoció. NRI: 520-2012/9681. www.laCaixa.es

Millor Banc
d'Espanya
2012

Banc més
Innovador
del Món

Segell d'Or
EFQM a
l'Excel·lència
Europea

UNA FOTO PER RECORDAR

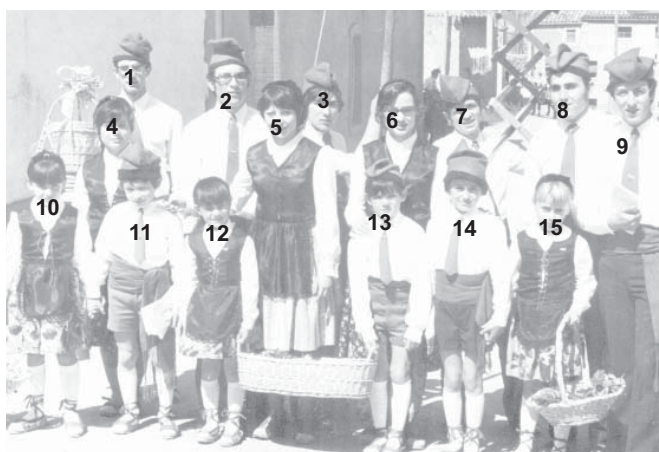

Foto: arxiu Enriqueta Sangrà

Caramelles a Torà, 1972

Antònia Balagué.- La foto ens mostra el grup de caramellaires de Torà, amb les seves cistelles i ballestes per recollir els obsequis de la gent del poble. Ja veieu la juventut i quitxalla de Torà, quin goig que fan amb els vestits tradicionals i la barretina catalana!

Crec que són una de les últimes caramelles que s'han fet en aquest poble del Llobregós. Quina llàstima que es perdin tradicions i costums tan nostres. Sort en tenim dels caramellaires d'Ardèvol que cada tres anys ens vénen a visitar per cantar i dansar per la Pasqua!

Qui són?

1.- Robert Sala	9.- Jaume Torres
2.- Joan Palou	10.- Neus Calleja
3.- Antoni Salcedo	11.- Josep M. Coscollola
4.- Concepció Solà	12.- Montserrat Cererols
5.- Neus Coscollola	13.- Josep A. Torres
6.- M. Àngels Vila	14.- Ramon M. Castelló
7.- Ramon Vilaseca	15.- Enriqueta Sangrà
8.- Josep Sala	

JOLONCH MATILLAS, C.B.

CENTRE COMERCIAL

C/ Eres, 14
25750 Torà (Lleida)
Telf. 973473217

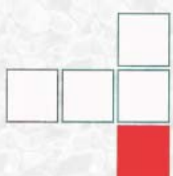

CDT

Clínica Dental Torà

Dra. SILVIA ZURITA RODRÍGUEZ
Dr. CHRISTIAN TAYEDA LEMA
Professor de la Universitat de Barcelona

Plaça de la Creu, 13
Tel. 973 47 35 27
25750 TORÀ

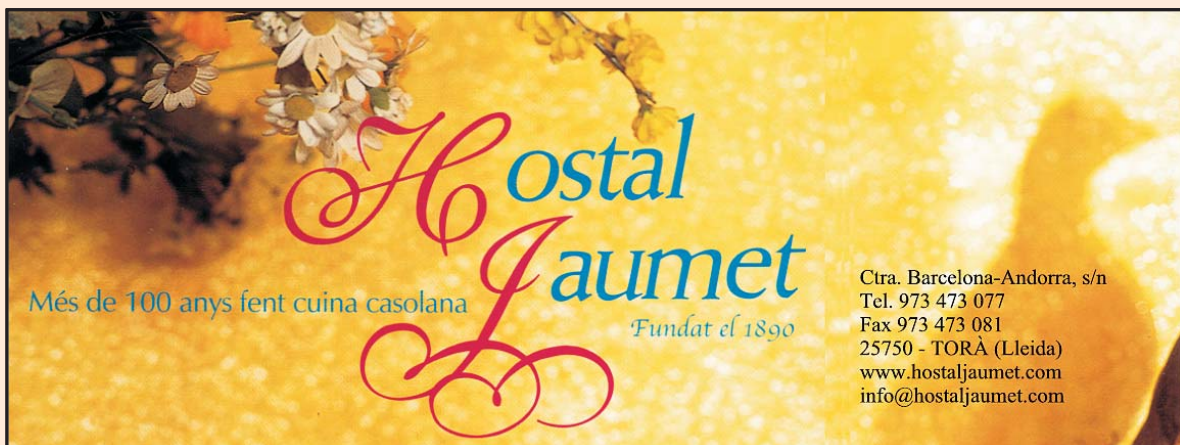
VILAMÚ SA

Ctra. d'Andorra, 14
25750 TORÀ (Lleida)

Tel. 973 47 30 61
Fax. 973 47 34 36

MARBRES, GRANITS, LLARS DE FOC, LÀPIDES,, MATERIALS PER A LA
CONSTRUCCIÓ, MOBILIARI PER A LA CUINA I BANY, MAQUINÀRIA,
PINTURES, MUNTATGE DE PLADUR, ELECTRODOMÈSTICS

Més de 100 anys fent cuina casolana

Hostal Jaumet
Fundat el 1890

Ctra. Barcelona-Andorra, s/n
Tel. 973 473 077
Fax 973 473 081
25750 - TORÀ (Lleida)
www.hostaljaumet.com
info@hostaljaumet.com

ELECTROINSTAL·LACIONS

MASANÉS

ELECTRICITAT FONTANERIA CALEFACCIÓ
Tel-Fax: 973473200 Plaça del Vall, 34. 25750 TORÀ (Lleida)

- REPARACIÓ GENERAL
- GRUA PERMANENT
- TAXI

Taller
TORANÈS
d'A. FERRER

COMPRA I VENDA DE VEHICLES NOUS I D'OCASIÓ

Ctra. Andorra S/N Tels.: 973 473 080 - 607 559 909
25750 TORÀ (Lleida)

- MATANÇA
- ELABORACIÓ
- DEGUSTACIÓ

Quatre generacions al servei del client

Pl. de la Creu, 7 - 25750 TORÀ Tel. 973 473 051
www.casamagi.com cosco@viladetora.net